

Onderwijs- en examenregeling 2026-2027

Deel A van de bacheloropleidingen

Dit algemene en voor alle bacheloropleidingen geldende gedeelte van de OER is vastgesteld door het College van Bestuur op 23 februari 2026 na instemming van de gezamenlijke vergadering op 27 januari 2026.

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer	5
HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN	6
Artikel 1.1 in deze regeling gebruikte begrippen	6
Artikel 1.2 doelgroep van deze regeling	9
Artikel 1.3 vaststelling en tussentijdse aanpassing	9
HOOFDSTUK 2: VOOROPLEIDING EN TOELATINGSEISEN	10
Artikel 2.1 vooropleidingseisen	10
Artikel 2.2 vooropleidingseisen buitenlandse vooropleiding	10
Artikel 2.3 eisen aan werkkring bij deeltijdse en duale opleiding	11
Artikel 2.4 toelatingsonderzoek (21+-toets)	11
Artikel 2.5 verdere inschrijffvoorwaarden en studiekeuzecheck	12
Artikel 2.6 geen toelating in verband met ongeschiktheid (iudicium abeundi)	12
HOOFDSTUK 3: ONDERWIJSPROGRAMMA	13
Artikel 3.1 doel van de opleiding	13
Artikel 3.2 opbouw van de opleiding	13
Artikel 3.3 propedeutische fase (propedeuse)	13
Artikel 3.4 postpropedeutische fase (hoofdphase)	13
Artikel 3.5 minor	13
Artikel 3.6 honoursprogramma	14
Artikel 3.7 voertaal	14
Artikel 3.8 auteursrecht studenten	14
Artikel 3.9 studeren met een ondersteuningsvraag	15
Artikel 3.10 overige voorzieningen	16
Artikel 3.11 evaluatie onderwijs	16
HOOFDSTUK 4: EXAMENS EN GETUIGSCHRIFTEN	17
Artikel 4.1 examens	17

Artikel 4.2 toekenning van graden	17
Artikel 4.3 getuigschriften	17
Artikel 4.4 uitreiking van getuigschriften	17
Artikel 4.5 predicaat "cum laude".....	18
Artikel 4.6 verklaring behaalde tentamens bij voortijdig vertrek	19
HOOFDSTUK 5: TOETSEN, TENTAMENS EN BEOORDELINGEN.....	20
Artikel 5.1 toetsing	20
Artikel 5.2 toetsgelegenheden, toetsrooster, toetsregels	20
Artikel 5.3 extra gelegenheid bij laatste toets	21
Artikel 5.4 manieren van toetsing	21
Artikel 5.5 volgorde van toetsen	21
Artikel 5.6 vrijstellingen en validering	21
Artikel 5.7 beoordelingen en toekenning van studiepunten (EC).....	22
Artikel 5.8 geldigheidsduur beoordelingen	22
Artikel 5.9 registratie en bekendmaking van beoordelingen en behaalde studiepunten (EC)	23
Artikel 5.10 inzagerecht en bewaring	23
Artikel 5.11 definities plagiaat, fraude en onregelmatigheid.....	24
Artikel 5.12 procedure examencommissie bij plagiaat, fraude en/of onregelmatigheid	24
Artikel 5.13 ongeldigverklaring na onvoorziene omstandigheden tijdens toetsing.....	25
HOOFDSTUK 6: STUDIELOOPBAANBEGELEIDING EN (BINDEND) STUDIEADVIES....	27
Artikel 6.1 studieloopbaanbegeleiding.....	27
Artikel 6.2 studieadvies.....	27
Artikel 6.3 bindend studieadvies (bsa)	27
Artikel 6.4 voorwaarden bindend studieadvies.....	28
Artikel 6.5 doorstroom van propedeutische naar postpropedeutische fase	29
Artikel 6.6 afstudeerrichtingen in de postpropedeutische fase.....	29
HOOFDSTUK 7: EXAMENCOMMISSIE	30
Artikel 7.1 instelling examencommissie, benoeming examinatoren.....	30
Artikel 7.2 procedure examencommissie	30

Artikel 7.3 verzoeken aan en beslissingen van de examencommissie	30
HOOFDSTUK 8: RECHTSBESCHERMING	31
Artikel 8.1 rechtsbescherming en beroepsprocedure	31
HOOFDSTUK 9: AFSLUITENDE BEPALINGEN	32
Artikel 9.1 onvoorziene gevallen	32
Artikel 9.2 publicatie en vindplaats	32
Artikel 9.3 geldigheidsduur	32
BIJLAGE: REGELS OVER HET HOREN DOOR DE EXAMENCOMMISSIE.....	33

LEESWIJZER

Deze regeling geeft je informatie over het onderwijs en de examens op de hogeschool. Je vindt hier alles over hoe de opleiding is opgebouwd, wat er in het lesprogramma zit en hoe je getoetst en geëxamineerd wordt.

De regeling bestaat uit twee delen: deel A (hogeschoolbreed deel) en deel B (opleidingspecifiek deel). In deel A staan de algemene regels en richtlijnen die voor alle studenten gelden die een bacheloropleiding volgen bij Hogeschool Leiden. In deel B staan de regels en richtlijnen die specifiek gelden voor jouw opleiding. In deel B staat de informatie over het studieprogramma, (keuze)vakken, stages en afstudeerprojecten, de toelatingseisen en studievoortgangseisen.

De OER bestaat uit verschillende artikelen. Elk artikel behandelt een specifiek onderwerp, bijvoorbeeld; artikel 5.7 gaat over beoordelingen en het toekennen van studiepunten. Een artikel bestaat vervolgens vaak uit meerdere artikelleden waarin bijvoorbeeld voorwaarden of uitzonderingen zijn beschreven. Zo staat in lid 2 van artikel 5.7 dat een beoordeling van een toets wordt uitgedrukt in een cijfer of een kwalificatie.

Om te begrijpen wat jouw rechten en plichten zijn, is het belangrijk om zowel deel A als deel B van de OER door te nemen. Daarnaast is het ook van belang het Studentenstatuut te bestuderen. Als er in deel B bij een artikel 'niet van toepassing' staat vermeld dan betekent dit dat jouw opleiding geen aanvullende of afwijkende regels over dat onderwerp heeft opgenomen. De regels uit deel A zijn nog onverminderd van toepassing.

De OER wordt elk studiejaar vastgesteld en geldt vanaf 1 september tot 31 augustus. Soms kan de OER gedurende het studiejaar wijzigen, deze wijzigingen vind je dan op het voorblad.

Naast de Onderwijs- en examenregeling heeft Hogeschool Leiden ook andere regelingen die voor jou van belang kunnen zijn, zoals de Huisregels, het Studentenstatuut, de Inschrijfregeling en het Uitvoeringsreglement gesurveilleerde toetsen.

Tot slot, als in deze regeling het woord "hij" wordt gebruikt, kan je dat, indien van toepassing, ook lezen als "zij", "hen" of "die".

HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN

ARTIKEL 1.1 IN DEZE REGELING GEBRUIKTE BEGRIPPEN

In deze regeling worden de onderstaande begrippen gebruikt met de volgende betekenis:

- a. **afsluitend examen:** het examen dat leidt tot een bachelorgetuigschrift;
- b. **afstudeerrichting:** specialisatie binnen de opleiding als bedoeld in artikel 7.13 van de WHW, die geen associate degree-opleiding of een minor is. Dit deel van de bacheloropleiding draagt bij aan de algemene of specifieke competenties van de opleiding, gericht op verdieping in een bepaalde richting van de opleiding of het werkveld;
- c. **bacheloropleiding:** opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onder b, van de WHW;
- d. **beoordeling:** de vaststelling door een examinator in welke mate je hebt voldaan aan de eisen die voor een bepaalde onderwijseenheid of bepaald onderdeel daarvan zijn geformuleerd;
- e. **bindend studieadvies (BSA):** studieadvies, waaraan een bindende afwijzing als bedoeld in artikel 7.8b, derde lid, van de WHW, is verbonden voor de betreffende opleiding, of voor de opleidingen waarmee de betreffende opleiding een gemeenschappelijke propedeuse heeft;
- f. **College van beroep voor de examens (Cobex):** Bij dit college kun je onder andere in beroep gaan tegen beslissingen van de examencommissie of een examinator. De regels over het Cobex vind je in de artikelen 7.60 t/m 7.63 van de WHW en artikel 8.15 van het *Studentenstatuut Hogeschool Leiden*.;
- g. **College van Bestuur:** bestuur van de Stichting Hogeschool Leiden en het instellingsbestuur van Hogeschool Leiden;
- h. **competentie:** een integraal geheel van beroepskennis, -houding en -vaardigheden dat nodig is om binnen relevante beroepscontexten adequaat te kunnen functioneren;
- i. **contactuur:** klokuur waarop onderwijs geroosterd is onder begeleiding van een docent, of een klokuur waarop een toets of tentamen geroosterd is;
- j. **conversielijst** (of: transponeringstabel): tabel die weergeeft hoe de oude situatie eruitzag, en hoe de huidige situatie eruitziet;
- k. **deeltijdse opleiding:** opleiding die zo is ingericht dat er rekening is gehouden met de mogelijkheid dat je gedurende de werkweek ook andere werkzaamheden dan onderwijsactiviteiten hebt;
- l. **duale opleiding:** opleiding die zo is ingericht dat het volgen van het onderwijs gedurende één of meerdere periodes wordt afgewisseld met beroepsuitoefening in verband met dat onderwijs. De opleiding bestaat uit een onderwijs- en een beroepsuitoefeningsdeel, waarbij het beroepsuitoefeningsdeel onderdeel is van het studieprogramma van de opleiding, zoals opgenomen in de bijlagen van Deel B;
- m. **eenheid van leeruitkomsten:** onderwijseenheid waarin een samenhangend geheel van kennis, inzicht en vaardigheden is opgenomen die jij als student op een leerwegaafhankelijke wijze kan verwerven en waarvan jouw beheersing van die kennis, inzicht en vaardigheden op een leerwegaafhankelijke wijze kan worden aangetoond;
- n. **eindkwalificaties:** competenties en kwaliteiten waarover een student moet beschikken wanneer de student de opleiding met goed gevolg heeft afgerond;
- o. **European Credit (EC) / studiepunt:** de eenheid voor de berekening van de studielast, als bedoeld in artikel 7.4 van de WHW, waarbij 1 studiepunt (EC) gelijk is aan 28 uren studie. Studiepunten worden toegekend, als het tentamen van de onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd;
- p. **eerder verworven competenties (EVC):** het geheel van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes elders op een eerder moment verworven door middel van leerprocessen;
- q. **eerder verworven kwalificaties (EVK):** creditbewijzen, getuigschriften of alle binnen- of buitenlandse studiebewijzen die aangeven dat een formeel (geaccrediteerd) leertraject op een eerder moment met goed gevolg werd doorlopen;
- r. **EVC-procedure:** procedure die wordt uitgevoerd door een door Hogeschool Leiden erkende organisatie, of in bijzondere gevallen een examencommissie of EVC-commissie, om op basis van deugdelijk onderzoek te komen tot erkenning van eerder verworven competenties en het waarderen van kennis en vaardigheden die buiten het onderwijs zijn opgedaan;
- s. **examen:** het geheel van de met goed gevolg afgelegde tentamens van de tot een opleiding of een propedeutische fase van een opleiding behorende onderwijseenheden. Het examen kan een aanvullend onderzoek omvatten dat door de examencommissie zelf wordt uitgevoerd;
- t. **examencommissie:** de examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of je voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad;

- u. **examinator:** degene die door de examencommissie is aangewezen voor het afnemen van één of meer tentamens of onderdelen daarvan en het vaststellen van de uitslag daarvan. Een examiner kan geen student of extraneus zijn;
- v. **extraneus:** degene die door de hogeschool is ingeschreven als extraneus als bedoeld in artikel 7.32 van de WHW voor een opleiding die voltijds of deeltijds is ingericht. Een inschrijving als extraneus is een bijzondere vorm van inschrijving waarbij de persoon die ingeschreven staat als extraneus enkel tentamens en examens mag afleggen;
- w. **faculteit:** organisatorische eenheid van Hogeschool Leiden die bestaat uit meerdere opleidingen waarbinnen onder andere contractactiviteiten en onderzoek plaatsvinden;
- x. **fraude:** elk handelen of nalaten van een student, waarvan de student wist of behoorde te weten, dat een juist oordeel over zijn kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt. Zie ook artikel 5.11 van deze regeling;
- y. **getuigschrift:** het getuigschrift in de zin van de WHW, inclusief bijlage (cijferlijst), en indien van toepassing, een supplement. Een getuigschrift, in de volksmond ook wel diploma genoemd, is een document dat dient als bewijs van het met goed gevolg afleggen van een examen.;
- z. **gezamenlijke afstudeerrichting:** afstudeerrichting als bedoeld in artikel 7.3c van de WHW die door de hogeschool en een of meerdere Nederlandse of buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs gezamenlijk wordt verzorgd;
- aa. **gezamenlijke opleiding:** opleiding, als bedoeld in artikel 7.3c van de WHW, die door de hogeschool en een of meerdere Nederlandse of buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs gezamenlijk wordt verzorgd;
- bb. **gezamenlijke vergadering:** gezamenlijke vergadering, als bedoeld in artikel 10.16b van de WHW, waarin leden van de ondernemingsraad en de studentenraad gezamenlijke medezeggenschap uitoefenen;
- cc. **graad:** het College van Bestuur verleent de graad Bachelor aan degene die het afsluitend examen van een bacheloropleiding met goed gevolg heeft afgelegd;
- dd. **hogeschool:** Hogeschool Leiden;
- ee. **leeruitkomst:** datgene wat iemand weet en kan doen na succesvolle afronding van een leertraject. Bij leeruitkomsten gaat het om de uitkomsten van het leerproces, los van de onderwijsinhoud en het curriculum, de studieomvang en -belasting, de studieduur, de organisatie van het onderwijs, de wijze van instructie en waar en hoe het onderwijs gegeven wordt;
- ff. **LMS:** het leermanagementsysteem (LMS) binnen de hogeschool waarop informatie met betrekking tot de opleiding te vinden is;
- gg. **Loket Rechtsbescherming Hogeschool Leiden:** toegankelijke faciliteit, als bedoeld in artikel 7.59a van de WHW, waar je beroepen, bezwaren en klachten in het kader van de rechtsbescherming kan indienen;
- hh. **minor:** een keuzeprogramma dat gevolgd wordt in de postpropedeutische fase met een studielast van 15 EC of 30 EC. Een minor is gericht op verbreding of verdieping van de studie of op doorstroom-kwalificaties voor een masteropleiding. De minoren die de bacheloropleiding aanbiedt zijn opgenomen in Deel B;
- ii. **ondersteuningsvraag:** belemmeringen die je ondervindt in je studie vanwege een functiebeperking of bijzondere omstandigheden zoals mantelzorg. Ook topsporters hebben mogelijk een ondersteuningsvraag;
- jj. **onderwijseenheid:** onderwijseenheid, zoals bedoeld in artikel 7.3 van de WHW, en waaraan een tentamen is verbonden. In de volksmond ook wel een 'vak' of 'module' genoemd. Alle onderwijseenheden vormen in samenhang met elkaar het onderwijsprogramma van de opleiding. Een onderwijseenheid kan betrekking hebben op een praktische oefening (practicum of project);
- kk. **onderwijsprogramma:** het samenhangend geheel van onderwijseenheden waaruit de opleiding die een student volgt bestaat;
- ll. **onregelmatigheid:** de situatie waarin de student, de opleiding of de hogeschool zich niet houdt aan de regels voor goede gang van zaken bij toetsing en tentaminering, opgenomen in het Uitvoeringsreglement gesurveilleerde toetsen (zie <https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/onderwijs-en-examenregeling>). Of de situatie waarin de student zich schuldig maakt aan fraude of plagiaat, fraude en plagiaat zijn ook onregelmatigheden. Zie ook artikel 5.11 van deze regeling;
- mm. **opleiding:** bacheloropleiding;
- nn. **opleidingscommissie:** de commissie, zoals bedoeld in artikel 10.3c van de WHW, van studenten en docenten, die onder andere advies- en instemmingsrechten heeft op (Deel B van) de onderwijs- en examenregeling;

- oo. opleidingsjaar:** een samenhangend deel van het opleidingsprogramma waarvan de studielast 60 studiepunten (EC) is (dit is 1680 uren studie).
- pp. opleidingsmanager:** hoofd van één of meerdere opleidingen binnen een faculteit van de hogeschool;
- qq. plagiaat:** plagiaat is een vorm van fraude en is het (nagenoeg) letterlijk overnemen van delen van werk of ideeën van een ander, zonder aan te geven dat het andermans woorden zijn of zonder het vermelden van vindplaats van het stuk (schending van intellectueel eigendom), zoals nader toegelicht in deze regeling. Zie ook artikel 5.11 van deze regeling;
- rr. postpropedeuse:** fase van de opleiding direct volgend op de propedeuse (opleidingsjaren 2, 3 en 4);
- ss. praktische informatie:** beveiligde digitale omgeving binnen de hogeschool waarop interne hogeschoolbrede informatie te vinden is. Praktische Informatie is te vinden op mijn.hsleiden.nl;
- tt. praktische oefening:** onderwijseenheid als bedoeld in artikel 7.3, tweede lid, van de WHW. Bij deze vorm van onderwijs ligt de nadruk op de praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening en op de beroepsuitoefening in verband met het onderwijs in een duale opleiding. Een praktische oefening vindt plaats op de hogeschool. Een praktische oefening kan ook een project zijn;
- uu. propedeuse:** propedeutische fase van de opleiding, als bedoeld in artikel 7.8 van de WHW, met een studielast van 60 studiepunten (EC). Aan een propedeuse kan een propedeutisch getuigschrift zijn verbonden;
- vv. RIO: Registratie Instellingen en Opleidingen:** het register (voorheen CROHO) waarin alle opleidingen staan waar je een officieel getuigschrift volgens de WHW kan behalen met daarbij behorende graad (Associate degree, Bachelor of Master);
- ww. roostervrije dagen:** de roostervrije dagen zoals bedoeld in de jaarplanning op mijn.hsleiden.nl (Praktische Informatie); op deze dagen worden er geen lessen gegeven, maar kan er wel toetsing plaatsvinden;
- xx. schriftelijk:** slaat op handgeschreven of gedrukte teksten, zowel in digitale als in analoge vorm, zolang er in deze regeling op dit punt geen uitzondering op deze definitie is gemaakt;
- yy. student:** degene die voor een opleiding als student, als bedoeld in artikel 7.32 van de WHW, door de hogeschool is ingeschreven;
- zz. Studentenstatuut Hogeschool Leiden:** statuut, als bedoeld in artikel 7.59 van de WHW, waarin de rechten en plichten van studenten staan vermeld (te vinden op: <https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/rechtsbescherming-en-reglementen>);
- aaa. studieadvies:** advies, als bedoeld in artikel 7.8b van de WHW, dat in beginsel door de opleiding aan het eind van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van een opleiding aan de student wordt gegeven. Het advies ziet op de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de bacheloropleiding. Aan dit advies kan een bindende afwijzing (een bindend studieadvies) verbonden zijn;
- bbb. studiejaar:** het tijdvak dat aanvangt op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daaropvolgende jaar, of als er sprake is van februari-instroom: het tijdvak dat begint op 1 februari en eindigt op 31 januari van het daaropvolgende jaar. In Deel B kan van deze definitie worden afgeweken;
- ccc. studieloopbaanbegeleider:** degene die namens de opleiding studieloopbaanbegeleiding voor studenten verzorgt;
- ddd. studieloopbaanbegeleiding:** de studiebegeleiding van de student waarbij aandacht is voor de studie, keuze- en planningsprocessen, gericht op een effectieve studievoortgang;
- eee. studiepunt:** zie de begripsomschrijving bij European Credit (EC);
- fff. supplement bij getuigschrift:** document, bedoeld in artikel 7.11 van de WHW, dat voldoet aan het Europees vastgesteld format en dat wordt toegevoegd aan het getuigschrift. In het supplement staat vermeld: de aard, het niveau, de context, de inhoud en de status van de opleiding. Het supplement wordt niet toegevoegd aan een propedeutisch getuigschrift;
- ggg. tentamen:** een onderzoek naar jouw kennis, inzicht en vaardigheden waarvan de uitkomst als beoordeling door een examinerator wordt vastgesteld en dat de afsluiting vormt van een onderwijseenheid. Een tentamen kan bestaan uit één of meerdere toetsen;
- hhh. toets:** onderdeel van een tentamen. Aan een toets wordt een beoordeling door een examinerator verbonden en wordt beoordeeld of je de benodigde kennis, bepaald inzicht, bepaalde vaardigheden en/of competenties bezit behorende bij (een deel van) een onderwijseenheid;
- iii. Uitvoeringsreglement gesurveilleerde toetsen:** reglement dat nadere invulling geeft aan de wijze waarop hogeschool breed wordt omgegaan met een aantal voorschriften uit de onderwijs- en examenregelingen, met name waar het gaat om regels met betrekking tot de goede gang van

zaken tijdens toetsen. (zie <https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/onderwijs-en-examenregeling>);

- jjj. validering:** het erkennen en waarderen van eerder behaalde competenties en eerder behaalde kwalificaties of door de examencommissie door middel van een vrijstelling of door een examinator door middel van leerwegaafhankelijke toetsing waarmee de student een eenheid van leeruitkomsten aantoot;
- kkk. voltijdse opleiding:** opleiding die is ingericht zonder dat er rekening is gehouden met het verrichten van andere werkzaamheden dan onderwijsactiviteiten;
- lll. vrijstelling:** vrijstelling voor het afleggen van één of meer toetsen of tentamens. Op grond van eerder met goed gevolg afgelegde tentamens of examens in het hoger onderwijs, of op grond van buiten het hoger onderwijs opgedane kennis en vaardigheden. Deze kennis en vaardigheden kunnen worden aangetoond met een EVC;
- mmm. werkdagen:** maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van nationale feestdagen en roostervrije dagen;
- nnn. WHW:** Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, zie [wetten.overheid.nl](https://www.wetten.overheid.nl).

ARTIKEL 1.2 DOELGROEP VAN DEZE REGELING

1. In Deel A van deze regeling staan de algemene regels die gelden voor alle bacheloropleidingen op onze hogeschool. In Deel B van deze regeling staan de regels specifiek voor jouw opleiding.
2. Deze regeling geldt voor jou als je op enig moment tijdens dit studiejaar, 2026-2027, ingeschreven staat voor een opleiding of een verzoek doet om toegelaten te worden tot een opleiding. Deze regeling geldt ook voor extraneï die aan examens en tentamens mogen deelnemen.
3. Als jouw opleiding onderdeel is van een gezamenlijke opleiding, dan geldt deze regeling daar ook voor tenzij in de overeenkomst die aan de gezamenlijke opleiding ten grondslag ligt andere afspraken zijn gemaakt.
4. Als er binnen jouw opleiding een of meer afstudeerrichtingen zijn, dan gelden deze regels voor alle afstudeerrichtingen, tenzij er binnen jouw opleiding anders is bepaald.
5. Deze regeling of een gedeelte daarvan kan ook van toepassing zijn op personen die geen student of extraneus zijn, maar wel deelnemen aan onderdelen van de opleiding.
6. In deze regeling (zowel Deel A als Deel B) wordt soms verwezen naar andere regelingen, webpagina's, Sharepointpagina's etc. Van jou wordt verwacht dat je deze informatie opzoekt en weet wat hierin staat.
7. Als in deze regeling het woord "hij" wordt gebruikt, kan je dat, indien van toepassing, ook lezen als "zij", "hen" of "die".

ARTIKEL 1.3 VASTSTELLING EN TUSSENTIJDSE AANPASSING

1. De hogeschoolbrede bepalingen van deze regeling (Deel A) worden elk jaar vastgesteld door het College van Bestuur, na instemming van de gezamenlijke vergadering.
2. De specifieke regels voor jouw opleiding in deze regeling (Deel B) worden elk jaar voor het begin van het studiejaar vastgesteld door het College van Bestuur. Het College van Bestuur stelt Deel B vast nadat de opleidingscommissies hun advies- en instemmingsrechten hebben kunnen gebruiken.
3. Tijdens het studiejaar kan deze regeling alleen gewijzigd worden als de belangen van de betrokken studenten daardoor in redelijkheid niet worden geschaad.

HOOFDSTUK 2: VOOROPLEIDING EN TOELATINGSEISEN

ARTIKEL 2.1 VOOROPLEIDINGSEISEN

1. In Deel B van deze regeling staat welke diploma's van het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), de hoger algemeen vormend onderwijs (havo), het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo), of een associate degree-opleiding je toegang geven tot de opleiding.
2. Als je niet voldoet aan de specifieke vooropleidingseisen (zoals het juiste profiel of vakken binnen een profiel), kan je in Deel B kijken of er toch mogelijkheden zijn om toegelaten te worden.
3. Als er bijzondere nadere vooropleidingseisen zijn (bijvoorbeeld volgens de wet),¹ staat er in Deel B beschreven wat die zijn. Als er naast deze eisen nog meer vereisten gelden, worden die ook in Deel B genoemd.
4. Een propedeuse of afsluitend examen van een hbo- of wo-opleiding geeft je toegang tot de bacheloropleiding, het kan dat je daarnaast ook moet voldoen aan eventuele extra vooropleidingseisen en andere eisen zoals genoemd in deze regeling. Bij deeltijd- en duale opleidingen kunnen er ook eisen zijn met betrekking tot je werkkring (zie artikel 2.3 van deze regeling).
5. Als je een Nederlands, of buitenlands, diploma hebt dat wordt erkend in een ministeriële regeling als vergelijkbaar met de Nederlandse diploma's, dan word je toegelaten tot de opleiding, mits je ook voldoet aan:
  - a. eisen aan je vakkenpakket;
  - b. het benoemde in lid 2 en 3 van dit artikel; en
  - c. de taalvaardigheid van de taal waarin het onderwijs wordt gegeven (mits het een buitenlands diploma betreft). Hoe dit wordt getoetst, staat beschreven in artikel 2.2 en in Deel B.
6. De examencommissie kan, namens het College van Bestuur, aan jou vrijstelling verlenen voor de vooropleidingseisen indien jij een Nederlands, of buitenlands, diploma bezit dat naar het oordeel van de examencommissie tenminste gelijkwaardig is aan de in het eerste lid van dit artikel bedoelde diploma's. Het bepaalde in lid 2 en 3 van dit artikel is hierbij van overeenkomstige toepassing. Daarvoor moet je ook voldoen aan:
  - a. de eventuele eisen aan je vakkenpakket;
  - b. het benoemde in lid 2 en 3 van dit artikel; en
  - c. de taalvaardigheid van de taal waarin het onderwijs wordt gegeven (mits het een buitenlands diploma betreft). Hoe dit wordt getoetst, staat beschreven in artikel 2.2 en in Deel B.
7. De examencommissie beslist, namens het College van Bestuur, of je aan deze eisen uit het vijfde lid van dit artikel voldoet voordat je ingeschreven kan worden als student.

ARTIKEL 2.2 VOOROPLEIDINGSEISEN BUITENLANDSE VOOROPLEIDING

1. Je bent met een buitenlandse vooropleiding toelaatbaar als je:
  - a. buitenlandse vooropleiding ten minste gelijkwaardig is aan een Nederlandse vooropleiding die toegang geeft tot de opleiding; en
  - b. je aantoont dat je de taal waarin het onderwijs wordt gegeven schriftelijk en mondeling voldoende beheerst om het onderwijs goed te kunnen volgen.
2. Een buitenlandse vooropleiding wordt als gelijkwaardig aangemerkt als die toegang geeft tot hoger onderwijs in een land dat is aangesloten bij het Verdrag van Lissabon inzake het hoger onderwijs.²
3. Als je een buitenlandse vooropleiding hebt waarvan je diploma niet in een ministeriële regeling als gelijkwaardig is erkend, en je wil toegelaten worden tot de opleiding, wordt jouw toelating voorgelegd aan de examencommissie. De examencommissie beslist of jouw buitenlandse vooropleiding gelijkwaardig is aan de Nederlandse vooropleiding genoemd in artikel 2.1, eerste lid.
4. De examencommissie kan namens het College van Bestuur beslissen dat er geen sprake is van gelijkwaardigheid. In Deel B van deze regeling kan je vinden of je toch toegelaten kan worden.
5. Voor onderwijs in het Nederlands toon je voldoende taalbeheersing van het Nederlands aan door het halen van het staatsexamen Nederlands als tweede taal (NT2), het certificaat voor Nederlands

¹ Artikel 7.25, 7.25a, 7.25b, 7.26 en 7.26a WHW.

² Volledige naam verdrag: Verdrag inzake de erkenning van getuigschriften betreffende hoger onderwijs in de Europese regio, Lissabon, 11-04-1997.

als vreemde taal (CNaVT-certificaat) of de gevorderde versie van Certificaat Toelatingsexamen Universiteit Leiden (TUL-gevorderd), of een vergelijkbaar examen. De examencommissie beoordeelt of een ander examen gelijkwaardig is, de procedure hiervoor staat beschreven in Deel B.

6. Voor onderwijs in het Engels toon je voldoende taalbeheersing aan door te voldoen aan de eisen die staan in de "Gedragscode Internationale Student in het Hoger Onderwijs," Deze gedragscode kan je online vinden.³ De procedure hiervoor staat in Deel B.
7. Je bewijs van beheersing van de Nederlandse of Engelse taal mag niet ouder zijn dan 24 maanden, gerekend vanaf het eerste moment van inschrijving.
8. Buitenlandse studenten zonder Nederlandse nationaliteit die op de eerste dag van de opleiding 18 jaar of ouder zijn moeten rechtmatig in Nederland verblijven, zoals bedoeld in artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000.
9. Buitenlandse studenten met een studieverblijfsvergunning moeten elk jaar minimaal 50%⁴ van de studiepunten van een studiejaar halen. Bij een lagere score wordt dit gemeld aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De opleidingsmanager stuurt de informatie hierover door aan de afdeling Studentinschrijving.
10. Extra informatie over toelating met een buitenlandse vooropleiding vind je op www.hsleiden.nl/opleiden/bacheloropleidingen/inschrijfinformatie/studenten-uit-het-buitenland.

ARTIKEL 2.3 EISEN AAN WERKKRING BIJ DEELTIJDSE EN DUALE OPLEIDING

Als je een deeltijdse- of duale variant van een opleiding volgt, vind je in Deel B de specifieke toelatingseisen die bijvoorbeeld aan je werkring worden gesteld.

ARTIKEL 2.4 TOELATINGSONDERZOEK (21+-TOETS)

1. Als je 21 jaar of ouder bent, niet voldoet aan de vooropleidingseisen uit artikel 2.1, en er ook niet van bent vrijgesteld, kan je in aanmerking komen voor een toelatingsonderzoek (colloquium doctum genoemd).
2. Je kunt alleen deelnemen aan het toelatingsonderzoek als je 21 jaar of ouder bent op het moment van het begin van je eerste inschrijving.
3. De examencommissie kan namens het College van Bestuur beslissen dat je ook als je jonger dan 21 jaar oud bent deel mag nemen aan een toelatingsonderzoek indien je valt binnen een of meerdere van de volgende categorieën:
  - a. je bent in het bezit van een buitenlands diploma dat in eigen land toegang geeft tot een instelling voor hoger onderwijs; of
  - b. je als buitenlandse gegadigde in bijzondere gevallen geen kan diploma overleggen; of
  - c. je wil je inschrijven voor een opleiding op het gebied van de kunst.
4. Het doel van het toelatingsonderzoek is om te beoordelen of je geschikt bent voor het onderwijs van de opleiding en de Nederlandse taal voldoende beheerst voor succesvolle deelname aan het onderwijs van de opleiding. De eisen waar je aan moet voldoen vind je in Deel B.
5. De procedure waarmee je kunt aantonen of je wel of niet aan de gestelde eisen voldoet, staat in Deel B. Op basis van dit onderzoek beslist de examencommissie, namens het College van Bestuur, of je aan de eisen voldoet en ingeschreven kan worden.
6. Als je het toelatingsonderzoek hebt doorlopen, krijg je een schriftelijke verklaring van de examencommissie ter bevestiging van de uitkomst van het toelatingsonderzoek. Deze verklaring heeft een geldigheidsduur van 28 maanden, vanaf het moment van ondertekening. Als je wordt toegelaten tot de opleiding wordt deze verklaring opgeslagen in je studentendossier.
7. Je bent er als student zelf verantwoordelijk voor dat alle documenten (met name de uitslag van het onderzoek) op tijd en op de juiste manier worden ingediend bij de bevoegde instanties of organen (bijvoorbeeld: de examencommissie, de opleidingsmanager of de afdeling Studentinschrijving).

---

³ <https://www.internationalstudy.nl/>

⁴ Zie voor meer informatie de [website van de IND](#).

ARTIKEL 2.5 VERDERE INSCHRIJFVOORWAARDEN EN STUDIEKEUZECHECK

1. Als je voldoet aan de toelatingseisen in dit hoofdstuk of op grond van een beslissing van de examencommissie toelaatbaar bent, dan leidt dit alleen tot inschrijving als student of extraneus als je ook aan alle andere inschrijfvoorwaarden van Hogeschool Leiden voldoet. Raadpleeg de *Inschrijfregeling Hogeschool Leiden 2026-2027* de website van de hogeschool⁵ voor de voorwaarden en procedures.
2. Voor sommige opleidingen is deelname aan de Studiekeuzecheck verplicht als inschrijfvoorwaarde. Raadpleeg Deel B van deze regeling of dit voor jouw opleiding geldt.
  - a. Niet, niet tijdig of niet volledig deelnemen aan de Studiekeuzecheck leidt in principe tot weigering van je inschrijving.
  - b. Informatie over de Studiekeuzecheck staat op de website van de opleiding op www.hsleiden.nl. Je moet deze informatie altijd doornemen zodat je weet welke eisen er gelden voor aanmelding en inschrijving.
  - c. Alle correspondentie over de inschrijving en de Studiekeuzecheck verloopt digitaal (e-mail, Studielink en Osiris).

ARTIKEL 2.6 GEEN TOELATING IN VERBAND MET ONGESCHIKTHEID (IUDICIUM ABEUNDI)

Je kunt gedragingen hebben vertoond of geuit die naar het oordeel van de examencommissie blijken hebben gegeven van jouw ongeschiktheid voor de uitoefening van een of meerdere beroepen waartoe jouw (beoogde) opleiding opleidt of voor de praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening. Wanneer dat zo is kan de examencommissie een onderbouwd advies geven aan het College van Bestuur jouw inschrijving te weigeren of te beëindigen.

Dit advies geeft de examencommissie pas na het doorlopen van de procedure uit artikel 3.13 van het *Studentenstatuut Hogeschool Leiden*.

Dit advies kan ook door de faculteitsdirecteur of opleidingsmanager, of door hen samen worden uitgebracht. Het College van Bestuur kan in bijzondere gevallen, na een zorgvuldige afweging van alle belangen, na het doorlopen van de procedure uit artikel 3.14 van het *Studentenstatuut Hogeschool Leiden* beslissen jouw inschrijving te weigeren, of als je al ingeschreven bent, te beëindigen.

---

⁵ <https://www.hsleiden.nl/studeren/inschrijven>

HOOFDSTUK 3: ONDERWIJSPROGRAMMA

ARTIKEL 3.1 DOEL VAN DE OPLEIDING

1. Het doel van de opleiding is dat je kennis, houding en vaardigheden ontwikkelt voor het gekozen beroepsgebied (zie Deel B voor het beroepsgebied). Na afronding ben je in staat professionele taken uit te voeren volgens het competentieprofiel (eindkwalificaties) van de opleiding en kan je eventueel doorgaan met een vervolgopleiding.
2. De competenties en/ of leeruitkomsten waar de opleiding toe opleidt, staan in Bijlage I van Deel B.

ARTIKEL 3.2 OPBOUW VAN DE OPLEIDING

1. De complete bacheloropleiding heeft een studielast van 240 studiepunten (EC), waarvan 60 studiepunten (EC) voor de propedeutische fase en 180 studiepunten (EC) voor de postpropedeutische fase. Een uitzondering op deze regel is als er sprake is van een versneld traject in de zin van artikel 7.9a WHW. In dat geval bedraagt de studielast van de gehele opleiding 180 studiepunten (EC).
2. De opleiding bestaat uit een samenhangend geheel van onderwijseenheden, of eenheden van leeruitkomsten, die elk worden afgesloten met een tentamen. Aan onderwijseenheden/eenheden van leeruitkomsten worden hele studiepunten toegekend.
3. Hoe de opleiding is ingericht (voltijds, deeltijds of duaal) staat beschreven in Deel B van deze regeling.

ARTIKEL 3.3 PROPEDEUTISCHE FASE (PROPEDEUSE)

1. De propedeutische fase van jouw opleiding heeft een omvang van 60 studiepunten (EC) en heeft drie doelstellingen: oriëntatie, verwijzing en selectie. De propedeutische fase wordt afgesloten met een propedeutisch examen, tenzij in Deel B anders is bepaald.
2. Het propedeutisch examen van jouw opleiding omvat de onderwijseenheden of eenheden van leeruitkomsten genoemd in Deel B (bijlage IIa). Van iedere onderwijseenheid/eenheid van leeruitkomsten in bijlage IIa wordt vermeld: de naam, de codes, de studielast in studiepunten/EC (in totaal 60 studiepunten/EC), de toets(en) die het tentamen van de onderwijseenheid/eenheid van leeruitkomsten vorm(t)(en), de wijze van toetsing/tentaminering, de voertaal en de periode waarin de onderwijseenheid en de toets(en) worden aangeboden.
3. In de propedeutische fase van jouw opleiding heb je per week gemiddeld minimaal 12 contacturen. Dit minimum geldt alleen wanneer dit in redelijkheid van de hogeschool kan worden verlangd.

ARTIKEL 3.4 POSTPROPEDEUTISCHE FASE (HOOFDFASE)

1. In bijlage IIb van Deel B staat uit welke onderwijseenheden/eenheden van leeruitkomsten de postpropedeutische fase bestaat. In de bijlage wordt van iedere onderwijseenheid vermeld de: naam, codes, studielast in studiepunten/EC (in totaal 180 studiepunten/EC), toetsen, toetsingsmethoden, voertaal en periode waarin de onderwijseenheid/eenheid van leeruitkomsten wordt aangeboden.
2. Wanneer van toepassing, worden de onderwijseenheden/eenheden van leeruitkomsten van de afstudeerrichtingen of gezamenlijke afstudeerrichting vermeld in Bijlage IIb van Deel B van deze regeling.

ARTIKEL 3.5 MINOR

1. Het onderwijs binnen de postpropedeutische fase van de opleiding bestaat voor minimaal 30 studiepunten (EC) uit minoren.
2. Een minor heeft een studielast van maximaal 30 studiepunten (EC). Dit kan zijn opgebouwd uit één onderwijseenheid/eenheid van leeruitkomsten met de gehele studielast van de minor, of meerdere onderwijseenheden/eenheden van leeruitkomsten.
3. Je mag zelf kiezen welke minor(en) je wil volgen uit het aanbod van je eigen opleiding, de hogeschool, van andere hogescholen of, wanneer jouw opleiding dat toestaat, universiteiten. Wel moet je aan de toelatingseisen van de minor(en) voldoen. Je moet je inschrijven voor de minor(en)

op de manier zoals te vinden in het stappenplan op Sharepoint via de tegel 'minoren' in 'mijn apps' (of direct via Sharepoint)⁶.

4. Je kunt het aanbod van minoren binnen Hogeschool Leiden vinden op Sharepoint via de tegel 'minoren' in 'mijn apps' (of direct via Sharepoint)⁷. Hier staat ook wanneer de inschrijving van de minoren start en hoe de inschrijving werkt. Inschrijven voor minoren bij andere instellingen kan via Kiesopmaat (www.kiesopmaat.nl).
5. In Deel B (bijlage III) vind je welke minoren een opleiding aanbiedt, waarbij in ieder geval wordt vermeld:
  - a. of er een minimum aantal deelnemers moet zijn voordat de minor door gaat;
  - b. welke toelatingseisen voor een minor gelden;
  - c. de naam van de minor, de naam van de onderwijseenheden/eenheden van leeruitkomsten binnen de minor, de codes van de onderwijseenheden, de studielast in studiepunten/EC van de onderwijseenheid, de toets(en) die het tentamen van de onderwijseenheid vorm(t)(en), de wijze van toetsing/tentaminering, de voertaal, het maximumaantal deelnemers en de periode waarin de minor en de toets(en) worden aangeboden.
6. Als je een minor aan een andere onderwijsinstelling in het binnen- of buitenland (bijvoorbeeld via www.kiesopmaat.nl of Erasmus+) wil volgen, of je wil je minorruimte op een andere manier invullen, moet je voor het begin van de minor toestemming vragen aan bij de examencommissie om deze minor te laten gelden voor de minorruimte van je examenprogramma. Als je bij een andere instelling voor hoger onderwijs, in het buitenland of met het volgen van losse modules de minorruimte van 30 EC wil invullen, dan vraag je hiervoor uiterlijk 20 werkdagen van tevoren toestemming aan de examencommissie. De examencommissie beoordeelt of er geen inhoudelijk overlap is met het curriculum waarvoor je staat ingeschreven.
7. Je moet het propedeutisch examen hebben behaald om een minor te mogen volgen, tenzij de examencommissie je toestemming geeft om van deze regel af te wijken. Voordat je een minor kan volgen, kan het zijn dat je aan extra toelatingseisen moet voldoen. Deze toelatingseisen worden vooraf bekendgemaakt.
8. Opleidingen kunnen eisen stellen aan het moment dat je aan de minor begint. Als dit het geval is, staat dit vermeld in Deel B.

ARTIKEL 3.6 HONOURSPROGRAMMA

1. De hogeschool organiseert voor geselecteerde studenten een interdisciplinair honoursprogramma.
2. Voorwaarden voor deelname, de selectie en de opzet en inhoud van het programma staan in het *Reglement honoursprogramma* op Praktische Informatie op mijn.hsleiden.nl.
3. Als je het honoursprogramma succesvol hebt afgerond, ontvang je een certificaat met daarop in ieder geval vermeld de inhoud van het programma en de studielast.

ARTIKEL 3.7 VOERTAAL

1. Het onderwijs wordt gegeven en de examens worden afgenomen in het Nederlands. De uitzonderingen hierop zijn wanneer:
  - a. het onderwijs wordt gegeven door een anderstalige gastdocent;
  - b. de specifieke aard, de inrichting, de kwaliteit van het onderwijs of van een onderwijseenheid het nodig maakt een andere taal te gebruiken; of
  - c. het om een minor gaat waarbij staat dat deze minor in een andere taal wordt gegeven.
2. Bij Nederlandstalige opleidingen kan het gebruik van Engelstalige literatuur worden verplicht.

ARTIKEL 3.8 AUTEURSRECHT STUDENTEN

1. Het auteursrecht op werken gemaakt in het kader van de opleiding is eigendom van de student of extraneus, tenzij je een contract met de hogeschool of een andere partij afsluit waarin je hiervan afwijkt.
2. De hogeschool kan met student of extraneus overeenkomen dat de hogeschool niet hoeft te voldoen aan de verplichtingen uit het auteursrecht. Een dergelijke vrijstelling moet voor de start van de

---

⁶ <https://hogeschoolleiden.sharepoint.com/sites/portaal-opleiding-minoren/SitePages/Minoren;-kom-alles-te-weten!.aspx>

⁷ <https://hogeschoolleiden.sharepoint.com/sites/portaal-opleiding-minoren/SitePages/Minoren;-kom-alles-te-weten!.aspx>

werkzaamheden schriftelijk worden vastgelegd. Ook kan vermelding van de naam van de hogeschool op producten worden afgesproken en/of een gebruikersrecht voor de hogeschool.

3. De hogeschool krijgt een digitaal exemplaar van een afstudeeropdracht of afstudeeronderzoek voor onderwijs- en publicatiedoeleinden. Van deze regel kan worden afgeweken als sprake is van een vertrouwelijke afstudeeropdracht of een vertrouwelijk afstudeeronderzoek.

ARTIKEL 3.9 STUDEREN MET EEN ONDERSTEUNINGSVRAAG

1. Als je als student een ondersteuningsvraag hebt, heb je recht op doeltreffende voorzieningen, tenzij deze voorzieningen te veel vragen van de hogeschool qua organiseerbaarheid.
2. Voorzieningen zijn bedoeld om belemmeringen weg te nemen of te verminderen, zodat jij als student de kans hebt om je studie succesvol af te ronden. Deze voorzieningen moeten ervoor zorgen dat je zo zelfstandig mogelijk kunt studeren en volledig kunt deelnemen. Ze kunnen betrekking hebben op aanpassingen in het lesprogramma (inclusief stages), je studieplanning, toetsen, leermaterialen en andere hulpmiddelen die je nodig hebt voor je studie. Er zijn in totaal vier soorten voorzieningen:
  - materiële voorzieningen;
  - toetsvoorzieningen;
  - onderwijsvoorzieningen; en
  - financiële voorzieningen.
3. Als je in aanmerking wilt komen voor voorzieningen voor studenten met een ondersteuningsvraag, dan neem je contact op met de studentendecaan (zie Student Support)⁸. De studentendecaan stuurt vervolgens met jouw toestemming het verzoek tot voorzieningen door naar de examencommissie of de opleidingsmanager.
4. Afhankelijk van het soort voorziening dat je hebt aangevraagd, wordt je verzoek op de volgende wijze behandeld:
  - a. De examencommissie beslist over aanvragen van voorzieningen die te maken hebben met het afleggen van toetsen, of individuele aanpassingen in je onderwijsprogramma. De examencommissie beoordeelt jouw verzoek aan de hand van de eisen die in deze regeling staan op het gebied van de kennis, het inzicht en de vaardigheden die nodig zijn om het examen van jouw opleiding te behalen.
  - b. Aanspraken op financiële voorzieningen worden getoetst aan het *Studentondersteuningsfonds*, vroeger ook wel *Profileringfonds* genoemd, (te vinden op de website van de hogeschool)⁹. Een verzoek voor een uitkering uit het *Studentondersteuningsfonds* dien je in via de formulieren op [Praktische Informatie](#). De studentendecaan (Student Support) heeft een voorbereidende en adviserende rol bij aanvragen in het kader van 'overige bijzondere omstandigheden' (zie hoofdstuk 3 Studentondersteuningsfonds). De adviseur Studentenparticipatie heeft een adviserende rol bij aanvragen in het kader van extracurriculaire activiteiten. In het Reglement Studentondersteuningsfonds kun je meer vinden over deze verschillende begrippen en personen.
  - c. De opleidingsmanager beslist over de verzoeken die over onderwijs gaan en niet vallen onder de onderdelen a of b van dit lid.
5. In het Beleid *Studeren met een Ondersteuningsvraag* van Hogeschool Leiden staat welke procedure je moet volgen om voorzieningen aan te vragen. Het Beleid *Studeren met een Ondersteuningsvraag* en de uitwerking hiervan kan je vinden op mijn.hsleiden.nl. Ook kan je informatie vinden op de website van Hogeschool Leiden (www.hsleiden.nl).
6. Een verzoek voor voorzieningen voor het afleggen van toetsen moet uiterlijk 30 werkdagen voor de toets worden ingediend bij de examencommissie.
7. De examencommissie of de opleidingsmanager neemt binnen 20 werkdagen na ontvangst van het verzoek een beslissing en die beslissing wordt vervolgens direct aan je bekendgemaakt. Deze termijn van 20 werkdagen kan worden verlengd wanneer er voor de behandeling van jouw verzoek extra onderzoek nodig is. Wanneer dit het geval is, krijg je dit zo snel mogelijk te horen en ook wanneer een beslissing op jouw verzoek genomen wordt.

---

⁸ <https://www.hsleiden.nl/studeren/jouw-hogeschool/student-support>

⁹ <https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/rechtsbescherming-en-reglementen>

8. Als je het verzoek op tijd hebt ingediend (zie lid 6), en is voldaan aan de eisen uit dit artikel en het Beleid *studeren met een Ondersteuningsvraag*, dan mag de hierboven genoemde verlenging van de beslistermijn er niet toe leiden dat je een toetsgelegenheid mist. Wanneer dit toch gebeurt, krijg je een extra toetsgelegenheid. Deze toetsgelegenheid moet binnen een redelijke tijd na de reguliere toetsgelegenheid zijn.
9. Als je het verzoek hebt ingediend bij de verkeerde partij, dan stuurt die partij het verzoek zo snel mogelijk door naar de goede partij. Wanneer dit gebeurt, word je hierover geïnformeerd.

ARTIKEL 3.10 OVERIGE VOORZIENINGEN

1. Als je geen ondersteuningsvraag hebt, maar denkt aanspraak te kunnen maken op voorzieningen, zoals bedoeld in artikel 3.9, dan richt je je tot de studentendecaan (Student Support) voor informatie.
2. Financiële voorzieningen vallen hier niet onder. Die kan je alleen aanvragen op grond van het *Studentondersteuningsfonds* (te vinden op de website van de hogeschool).¹⁰

ARTIKEL 3.11 EVALUATIE ONDERWIJS

De manier waarop het onderwijs in de opleiding wordt geëvalueerd, vind je in Deel B van deze regeling.

---

¹⁰ <https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/rechtsbescherming-en-reglementen>.

HOOFDSTUK 4: EXAMENS EN GETUIGSCRIFTEN

ARTIKEL 4.1 EXAMENS

1. Je hebt het examen van de propedeuse of het afsluitend examen van de opleiding behaald als je alle bijbehorende onderwijseenheden hebt behaald, eventueel met vrijstellingen.
2. Het afsluitend examen van de opleiding kan je alleen halen nadat je het propedeutisch examen hebt behaald of daarvoor vrijstelling hebt gekregen.
3. De examencommissie beoordeelt of je aan alle verplichtingen voor het examen hebt voldaan voordat ze de uitslag vaststelt. Als de examencommissie de uitslag vaststelt, kan de examencommissie desgewenst beslissen dat alleen rekening wordt gehouden met resultaten die je uiterlijk 5 werkdagen voor die datum hebt behaald. De datum op je getuigschrift (de formele datum van afstuderen) is de datum waarop je de laatste toets van het examen hebt gemaakt, tenzij de examencommissie op jouw verzoek heeft besloten een andere datum op het getuigschrift te vermelden.
4. In afwijking op lid 1 van dit artikel, kan de examencommissie beslissen om zelf een afsluitend onderzoek te doen naar jouw kennis, inzicht, en vaardigheden als onderdeel van het examen. Als dat gebeurt, staat in Deel B meer informatie over dit afsluitende onderzoek.
5. De voorzitter van de examencommissie bepaalt aan het begin van elk studiejaar de data waarop de uitslagen van de examens, zoals bedoeld in het derde lid van dit artikel, worden vastgesteld. Hierbij houdt de examencommissie rekening met de regels uit dit artikel. Het is gebruikelijk dat het vaststellen van de uitslag van het examen tweemaal per maand plaatsvindt.

ARTIKEL 4.2 TOEKENNING VAN GRADEN

Nadat de examencommissie heeft vastgesteld dat je het examen met goed gevolg hebt afgelegd, verleent het College van Bestuur je de graad die in Deel B is vermeld.

ARTIKEL 4.3 GETUIGSCRIFTEN

1. Het College van Bestuur stelt het model van de getuigschriften en bijbehorende bijlagen vast na overleg met faculteitsdirecteuren. Op het getuigschrift staat in ieder geval:
  - a. de naam van de opleiding en hogeschool zoals vermeld in het RIO;
  - b. welke onderwijseenheden het examen omvatte (dit wordt vermeld in de bijlage);
  - c. als er speciale bevoegdheden bij het behalen van het getuigschrift horen;
  - d. de graad die bij het behalen van het examen aan je is verleend;
  - e. wanneer de opleiding voor het laatst is geaccrediteerd of de 'toets nieuwe opleiding' succesvol heeft doorlopen; en
  - f. wanneer je een gezamenlijke opleiding of afstudeerrichting hebt gevolgd, staat ook de naam van de andere instelling op je getuigschrift.
2. In een bijlage bij het getuigschrift (cijferlijst) staan de behaalde onderwijseenheden en minoren vermeld, inclusief studiepunten en behaalde beoordelingen.
3. Je ontvangt per examen één getuigschrift.
4. Het getuigschrift wordt aangevuld met een supplement dat extra informatie geeft over de aard en inhoud van de afgeronde opleiding die voor internationale herkenbaarheid belangrijk is. In het supplement staat in ieder geval:
  - a. de naam van de opleiding en hogeschool;
  - b. dat het om een opleiding in het hoger beroepsonderwijs gaat;
  - c. een beschrijving van de inhoud van de opleiding;
  - d. uit hoeveel studiepunten (EC) de opleiding bestaat; en
  - e. wanneer je studieonderdelen in het buitenland hebt behaald, staan die ook vermeld met het aantal studiepunten.
5. Het getuigschrift is in het Nederlands, het supplement is in het Engels, en de cijferlijst is in beide talen.

ARTIKEL 4.4 UITREIKING VAN GETUIGSCRIFTEN

1. In overleg tussen de examencommissie en de opleidingsmanager worden de data vastgesteld voor de uitreiking van getuigschriften in een openbare bijeenkomst.

2. Als je niet wilt deelnemen aan de uitreikingsbijeenkomst, is het getuigschrift met bijlage en supplement binnen 20 werkdagen na het vaststellen van de uitslag van het examen beschikbaar.
3. Een getuigschrift wordt niet uitgereikt als je niet ingeschreven stond op de examendatum of het verschuldigde collegegeld niet volledig hebt betaald.
4. Als uit de administratie niet blijkt dat je aan alle eisen hebt voldaan, moet je bij je verzoek om het getuigschrift de volgende documenten aan de examencommissie geven:
  - a. een bewijs van inschrijving voor het studiejaar waarin de examendatum valt; en
  - b. een bewijs van betaling van het collegegeld voor al je studiejaar; en
  - c. bewijzen van het behalen van onderwijseenheden.
5. Als je aan de eisen voldoet, reikt de examencommissie je het getuigschrift uit, als bewijs dat je het examen met succes hebt afgerond. Het getuigschrift wordt ondertekend door de (plaatsvervangend) voorzitter, (plaatsvervangend) secretaris van de examencommissie en door jou als student.
6. Als je vrijstelling hebt gekregen voor het volgen van de gehele propedeutische fase van de opleiding, krijg je geen getuigschrift voor de propedeuse.
7. Als je recht hebt op een getuigschrift, kan je de examencommissie verzoeken om het uitreiken van dit getuigschrift uit te stellen. Als je uitstel wilt aanvragen, dien je een verzoek in bij de examencommissie waarin je uitlegt waarom je uitstel wilt en tot welke datum. Dit verzoek dien je in uiterlijk 20 werkdagen¹¹ voor de datum van de laatste toets die je nog moet halen¹². De examencommissie beslist binnen 20 werkdagen na ontvangst van je verzoek. Het is jouw verantwoordelijkheid om het verzoek op tijd te doen.

ARTIKEL 4.5 PREDICAAT "CUM LAUDE"

1. De examencommissie kan beslissen om aan jouw examen het predicaat "cum laude" te geven. Hieronder lees je in welke situaties dat mogelijk is.
2. Je propedeutisch examen kan het predicaat "cum laude" krijgen als:
  - a. het gewogen gemiddelde van al je tentamencijfers minstens 8.0 is. Vrijstellingen tellen niet mee bij het berekenen van dit gewogen gemiddelde;
  - b. elk tentamen dat met een cijfer is beoordeeld tenminste met een 7.0 is beoordeeld;
  - c. elk tentamen dat met een woordbeoordeling is beoordeeld tenminste met een 'goed' is beoordeeld;
  - d. elk tentamen met een beoordeling als 'voldaan', 'voldoende', of 'ingeleverd' minimaal met 'voldaan', 'voldoende' of 'ingeleverd' beoordeeld is;
  - e. je maximaal een derde van je studiepunten met vrijstellingen hebt behaald;
  - f. er geen fraude of plagiaat bij jou is vastgesteld door de examencommissie; en
  - g. je het propedeutisch examen binnen maximaal één studiejaar (12 maanden) hebt behaald.
3. Je examen van de opleiding kan het predicaat "cum laude" krijgen als:
  - a. het gewogen gemiddelde van al je tentamencijfers in de postpropedeutische fase minstens 8.0 is. Vrijstellingen tellen niet mee bij het berekenen van dit gewogen gemiddelde;
  - b. elk tentamen van de postpropedeutische fase dat met een cijfer is beoordeeld tenminste met een 7.0 is beoordeeld;
  - c. elk tentamen van de postpropedeutische fase dat met een woordbeoordeling is beoordeeld tenminste met een 'goed' is beoordeeld;
  - d. elk tentamen van de postpropedeutische fase met een beoordeling als 'voldaan', 'voldoende', of 'ingeleverd' minimaal met 'voldaan', 'voldoende' of 'ingeleverd' beoordeeld is;
  - e. je maximaal een derde van je studiepunten met vrijstellingen hebt behaald;
  - f. er bij onderwijseenheden van de postpropedeutische fase geen fraude of plagiaat bij jou is vastgesteld door de examencommissie;
  - g. je het examen van de opleiding binnen de normale studieduur plus één studiejaar hebt behaald; en

¹¹ Let op! Dagen die in het jaarrooster (te vinden op Sharepoint) als 'roostervrij' zijn ingediend tellen niet mee als werkdagen.

¹² Als je dus nog twee toetsen moet afleggen om het examen van jouw opleiding te behalen dan pak je de toetsdatum van de toets die je als laatste van de twee aflegt, en trek je daar 20 werkdagen vanaf. Dat is de uiterste datum waarop je het verzoek kunt indienen om aan deze voorwaarde te voldoen.

h. je afstudeeropdracht(en)/eindwerken minimaal met een 8.0 zijn beoordeeld of met de beoordeling 'goed'.

4. De opleiding kan in Deel B alleen van dit artikel afwijken door te bepalen dat de opleiding besluit geen predicaat “cum laude” toe te kennen. Van de eisen voor het toekennen van “cum laude” mag de opleiding niet afwijken, omdat het om een hogeschoolbrede regeling gaat.

ARTIKEL 4.6 VERKLARING BEHAALDE TENTAMENS BIJ VOORTIJDIG VERTREK

Als je niet in aanmerking komt voor het uitreiken van een getuigschrift, maar wel één of meer tentamens hebt behaald, dan kan de examencommissie, op jouw verzoek, een verklaring afgeven waarin in elk geval de tentamens staan vermeld die je behaald hebt.

HOOFDSTUK 5: TOETSEN, TENTAMENS EN BEOORDELINGEN

ARTIKEL 5.1 TOETSING

1. Een tentamen bestaat uit één of meerdere toetsen. Elk tentamen is een onderzoek naar, en de beoordeling van de examinerator van jouw competenties (kennis, inzicht en vaardigheden).
2. Een toets wordt mondeling, schriftelijk (waaronder ook digitale toetsing valt) of op een andere wijze afgelegd. De wijze waarop je wordt getoetst kan je vinden in de bijlagen met de onderwijsprogramma's van de opleiding in Deel B van deze regeling.
3. Je kan de examencommissie schriftelijk en onderbouwd verzoeken om vanwege bijzondere omstandigheden de toets op een andere manier af te leggen dan in de bijlage bij Deel B van deze regeling staat. De examencommissie heeft na ontvangst van jouw verzoek 20 werkdagen om op jouw verzoek te beslissen. Het is jouw verantwoordelijkheid om het verzoek op tijd in te dienen.

ARTIKEL 5.2 TOETSGELEGENHEDEN, TOETSROOSTER, TOETSREGELS

1. Je krijgt twee keer per studiejaar de gelegenheid om een toets te maken. Als er afwijkingen zijn, staan die in Deel B van deze regeling. In bijzondere gevallen, kan de examencommissie op jouw schriftelijke en onderbouwde verzoek beslissen om je meer toetsgelegenheden voor een toets toe te staan.
2. Het kan verplicht zijn om je voor deelname aan een toets in te schrijven. In deel B is opgenomen waar je kunt vinden of het verplicht is je in te schrijven.
3. Toetsing kan op doordeweekse dagen zowel overdags als 's avonds worden ingeroosterd. Wanneer de toetsing bij jouw opleiding is, wordt opgenomen in een toetsrooster. Dit toetsrooster wordt door de opleiding, na overleg met de examencommissie, bekendgemaakt via de in Deel B van deze regeling genoemde kanalen en termijnen.
4. De examencommissie wijst één of meer examinatoren aan voor elke toets.
5. Tijdens toetsen gelden regels voor een goede gang van zaken, zoals beschreven in het *Uitvoeringsreglement gesurveilleerde toetsen* (zie <https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/onderwijs-en-examenregeling>). Voor bepaalde vormen van toetsing waarin het *Uitvoeringsreglement gesurveilleerde toetsen* niet of niet voldoende voorziet, kan de opleiding aanvullende regels opnemen in Deel B.
6. Als je vorig studiejaar een onvoldoende kreeg voor een toets en deze dit jaar opnieuw wil maken gelden de eisen zoals die dit jaar gelden tenzij er sprake is van een ingrijpend gewijzigde toets zoals beschreven in lid 7 en verder van dit artikel.
7. De eisen voor een toets kunnen ingrijpend gewijzigd zijn ten opzichte van vorig jaar of een toets kan geen deel meer uitmaken van het onderwijsprogramma. Hierdoor kan het aantal studiepunten (EC) dat je moet halen veranderen. Wanneer de eisen voor een toets ingrijpend gewijzigd zijn of de toets niet meer bestaat, heb je alleen in het huidig studiejaar (2026-2027) de keuze:
  - a. de toets alsnog af te leggen met de eisen van vorig jaar, of
  - b. de (plaatsvervangende) toets(en) af te leggen met de eisen van dit jaar.
8. Of de eisen ingrijpend zijn gewijzigd, beslist de examencommissie. Dit wordt uiterlijk aan het begin van de betreffende onderwijseenheid via het LMS bekendgemaakt.
9. De opleidingsmanager maakt in het geval van gewijzigde toetsen of een wijziging in het curriculum bekend of er toetsen zijn waarvoor de eisen ingrijpend zijn gewijzigd. Als er toetsen ingrijpend zijn gewijzigd, wordt bekendgemaakt:
  - a. een conversietabel waarin staat welke onderwijseenheden uit het vorige jaar vervallen en welke onderwijseenheden daar dit jaar voor in de plaats komen;
  - b. een overgangsregeling met informatie voor studenten die nog onderwijseenheden uit het niet meer aangeboden onderwijsprogramma moeten behalen; en
  - c. de datum en tijd voor het afnemen van de toets van het vorige studiejaar in het nieuwe studiejaar. Deze wordt na overleg met de examencommissie door de opleidingsmanager vastgesteld.
10. Als je geen gebruik hebt gemaakt van de gelegenheid om de toets van het vorige studiejaar af te leggen zoals bedoeld in het negende lid van dit artikel of voor de toets een onvoldoende resultaat hebt behaald, moet je een door de examencommissie aangewezen toets maken.

ARTIKEL 5.3 EXTRA GELEGENHEID BIJ LAATSTE TOETS

1. Wanneer je op één toets na het examen van je opleiding hebt afgerond, kan je één keer in aanmerking komen voor een extra toetsgelegenheid. Je moet hiervoor een onderbouwd verzoek indienen bij de examencommissie. Als het gaat om een tentamen dat uit meerdere toetsen bestaat, kan de extra gelegenheid alleen gelden voor één van die toetsen. De examencommissie beoordeelt je verzoek en kan deze toewijzen als je ook aan de volgende voorwaarden voldoet:
  - je hebt aan alle eerder aangeboden gelegenheden voor die toets deelgenomen, of je onderbouwt in je verzoek om welke goede reden je niet hebt deelgenomen;
  - er is voor deze toets geen reguliere gelegenheid gepland in de eerstvolgende 10 onderwijsweken na je verzoek.
2. Als je een extra toetsgelegenheid krijgt toegekend op basis van dit artikel, wordt deze in principe aangeboden in de laatste weken van de periode. Tussen de beslissing van de examencommissie en de extra gelegenheid zit minimaal drie weken. Je kan de examencommissie vragen van deze termijn af te wijken.

ARTIKEL 5.4 MANIEREN VAN TOETSING

1. Er zijn verschillende manieren waarop je wordt getoetst (wijze waarop de toets wordt afgelegd) binnen je opleiding(en). Elke manier waarop je getoetst wordt heeft bepaalde methoden (kwaliteitscriteria) om de kwaliteit te waarborgen.
2. Mondelinge toetsen kunnen openbaar toegankelijk zijn. De examencommissie kan hierover beslissen op eigen initiatief, of eventueel op verzoek van een student.

ARTIKEL 5.5 VOLGORDE VAN TOETSEN

1. Toetsen kunnen in principe in willekeurige volgorde worden afgelegd. Als de opleiding hier een uitzondering op heeft gemaakt vind je dit in Deel B van deze regeling.
2. Als er in Deel B van deze regeling eisen zijn gesteld aan de volgorde waarin je toetsen moet afleggen, kan je de examencommissie schriftelijk en onderbouwd vragen hierop een uitzondering te maken.

ARTIKEL 5.6 VRIJSTELLINGEN EN VALIDERING

1. Met sommige diploma's en/ of getuigschriften kan je vrijstelling krijgen voor één of meer toetsen. In Deel B staat welke dat zijn en hoe je een verzoek kunt indienen om een vrijstelling te krijgen.
2. Naast de mogelijkheid uit het vorige lid kun je als je denkt dat je recht hebt op een vrijstelling, binnen de in Deel B van deze regeling bepaalde termijn, een schriftelijk en onderbouwd verzoek indienen bij de examencommissie. Je moet in dat geval laten zien dat je elders met succes vergelijkbare toetsen hebt behaald of bewijzen dat je elders verworven competenties (EVC) hebt. Voor EVC's geldt dat je de EVC-rapportage toevoegt aan je verzoek of het advies van de examencommissie. Het is jouw verantwoordelijkheid om op tijd een vrijstellingsverzoek in te dienen.
3. In sommige gevallen kan de examencommissie, namens het College van Bestuur, op basis van het bezit van een aan het propedeutisch getuigschrift ten minste gelijkwaardig Nederlands of buitenlands diploma, vrijstelling verlenen voor het propedeutisch examen.
4. De examencommissie beoordeelt op basis van de bewijsstukken die je hebt ingediend of je voldoet aan de eisen voor de toets(en) of onderdelen daarvan. Soms kan de examencommissie je vragen om je competentieniveau in een toets aan te tonen. Als wordt besloten dat je een dergelijke toets moet maken, krijg je een document met daarin uitleg over de inhoud en de procedure van die toets.
5. De examencommissie kent jouw verzoek voor een vrijstelling toe, wanneer zij oordelen dat je voldoet aan de gestelde vereisten voor de toets(en) van de onderwijseenheid (of een onderdeel daarvan) waar je vrijstelling voor hebt gevraagd. De examencommissie informeert je schriftelijk over haar beslissing en doet dat binnen 20 werkdagen. De termijn van 20 werkdagen gaat in op het moment dat je een compleet verzoek hebt ingediend. Dit betekent dat als jouw verzoek niet compleet is en je wordt verzocht het aan te vullen, de termijn pas weer gaat lopen als je het verzoek compleet hebt gemaakt.
6. Wanneer je een vrijstelling wordt toegekend, krijg je een door de examencommissie ondertekend bewijs van vrijstelling. De examencommissie zorgt ervoor dat je vrijstelling in de StudieVoortgangsAdministratie (Osiris) wordt verwerkt en dat een kopie van je bewijs van vrijstelling door de hogeschool wordt gearchiveerd. De datum op het vrijstellingsbewijs geldt in principe als de

datum die zal worden geregistreerd in de StudieVoortgangsAdministratie (Osiris) als de datum waarop je de onderwijseenheid (of een onderdeel daarvan), waarvoor je de vrijstelling hebt gekregen, hebt behaald.

7. Jouw opleiding kan beslissen dat het niet mogelijk is een vrijstelling te krijgen voor een toets als je die toets hebt behaald aan een opleiding (bij Hogeschool Leiden of een andere onderwijsinstelling) waarvoor je een negatief bindend studieadvies hebt ontvangen. Als deze regel voor jouw opleiding geldt, dan staat dit in Deel B van deze regeling.
8. Indien de opleiding werkt met eenheden van leeruitkomsten dan wijst de examencommissie één of meerdere examinatoren aan die zijn belast met de validering van leeruitkomsten.

ARTIKEL 5.7 BEOORDELINGEN EN TOEKENNING VAN STUDIEPUNTEN (EC)

1. De examinator beoordeelt een toets aan de hand van vastgestelde criteria. Deze criteria moeten uiterlijk bij de start van de onderwijseenheid bekend zijn gemaakt via het LMS van de opleiding. De examinator is verplicht de beoordeling en de onderbouwing van de beoordeling aan de hand van de vastgestelde criteria schriftelijk vast te leggen.
2. De beoordeling van een toets wordt uitgedrukt in een cijfer of een kwalificatie.
  - a. Een cijfer is een op één decimaal afgerond getal, lopend van 1,0 t/m 10,0 of een geheel getal, lopend van 1 t/m 10.
  - b. Een voldoende beoordeling voor een toets wordt uitgedrukt in een cijfer van ten minste 5,5 of in een kwalificatie zoals “voldoende” of “voldaan”. Een onvoldoende beoordeling voor een toets wordt uitgedrukt in een cijfer van ten hoogste 5,4 of in een kwalificatie zoals “onvoldoende”, of “niet voldaan”.
  - c. De opleiding kan ook andere kwalificaties dan de bovenstaande hanteren, als dit het geval is vind je dit in Deel B van deze regeling.
3. Als je een toets herkanst waarvoor je al eerder een beoordeling hebt gekregen, telt de hoogste beoordeling voor die toets.
4. Wanneer een tentamen uit meerdere toetsen bestaat, gelden de volgende regels:
  - a. Je krijgt een voldoende voor het tentamen, als je voor alle toetsen een voldoende hebt gekregen. Als je opleiding van deze regel afwijkt, staat dat in Deel B.
  - b. Er kan voor het vaststellen van het cijfer of andere beoordeling of kwalificatie van een tentamen dat uit meerdere toetsen bestaat, gebruik worden gemaakt van een weging. Als dit het geval is, vind je dit in Deel B van deze regeling. De regel onder a blijft daarbij gelden.
  - c. Hoe de (eind)cijfers tot stand komen kan je vinden in Deel B van deze regeling.
  - d. De opleiding kan aanvullingen maken op dit artikel. Deze staan in Deel B van deze regeling.
5. Als je een voldoende behaalt voor een tentamen, krijg je de studiepunten (EC) toegekend die aan de onderwijseenheid verbonden zijn. Als je een vrijstelling hebt gekregen voor een onderwijseenheid, dan heb je de onderwijseenheid behaald en krijg je de bijbehorende studiepunten (EC) toegekend. Aan het behalen van toetsen wordt geen studiepunten (EC) toegekend.
6. Voor de opleiding kan een compensatieregeling gelden waarbij je een onvoldoende beoordeling voor een tentamen met één of meer voldoende beoordelingen voor tentamens kunt compenseren. Je kunt alleen studiepunten (EC) behalen door compensatie als dit in Deel B van deze regeling is opgenomen of de examencommissie dit heeft besloten. Onderwijseenheden die competenties toetsen op eindniveau kunnen niet worden gecompenseerd.
7. Als binnen de opleiding een aanwezigheidsplicht geldt, vind je dat in Deel B van deze regeling.

ARTIKEL 5.8 GELDIGHEIDSDUUR BEOORDELINGEN

1. De geldigheidsduur van een tentamen kan door de opleidingsmanager worden beperkt. De geldigheidsduur van een tentamen kan alleen worden beperkt als de daarin getentamineerde kennis, inzicht of vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.
2. Als er een beperkte geldigheidsduur geldt voor bepaalde beoordelingen, vind je dit in Deel B van deze regeling.
3. Soms kan de examencommissie de geldigheidsduur van een beoordeling verlengen. Dit kan de examencommissie op eigen initiatief doen of als je vóór het verlopen van de termijn een onderbouwd schriftelijk verzoek indient voor verlenging. De examencommissie moet hierbij in redelijkheid rekening houden met de bijzondere omstandigheden uit artikel 7.51 lid 2 WHW. Als je een uitkering uit het Studentondersteuningsfonds hebt gekregen vanwege bijzondere omstandigheden, heb je in ieder geval voor de periode van toekenning recht op verlenging van de geldigheidsduur.

4. Als de examencommissie de geldigheidsduur verlengt, laat ze je weten tot welke datum, of voor hoeveel studiejaar de geldigheidsduur is verlengd.

ARTIKEL 5.9 REGISTRATIE EN BEKENDMAKING VAN BEOORDELINGEN EN BEHAALDE STUDIEPUNTEN (EC)

1. Elke beoordeling die je hebt behaald wordt door de examinerator in de StudieVoortgangsAdministratie (Osiris) geregistreerd. Als je een voldoende haalt voor een tentamen wordt de datum waarop je de laatste toets van dat tentamen hebt afgelegd geregistreerd als de datum waarop je de studiepunten (EC) hebt behaald.
2. De daarvoor aangewezen examinerator stelt na de toets de beoordeling vast en maakt deze, vóór de inzage (artikel 5.9), bekend door registratie van de beoordeling in de StudieVoortgangsAdministratie (Osiris). De termijn die de examinerator heeft voor het vaststellen en bekendmaken van de beoordeling is voor alle toetsen vijftien (15) werkdagen. In afwijking van deze hoofdregel kan voor toetsen waarbij met eenheden van leeruitkomsten wordt gewerkt, in Deel B van deze regeling, een termijn van maximaal vijfentwintig (25) werkdagen worden bepaald.
3. De hogeschool is verantwoordelijk voor het regelmatig bijwerken/updates van geregistreerde beoordelingen in de StudieVoortgangsAdministratie (Osiris). Het is jouw eigen verantwoordelijkheid om je studievoortgangsoverzicht regelmatig te controleren in de StudieVoortgangsAdministratie (Osiris).
4. In bijzondere gevallen kan de examencommissie beslissen om de termijn waarbinnen de beoordeling bekend moet worden gemaakt te verlengen. Als de termijn is verlengd, word je hiervan op de hoogte gebracht via het LMS.

ARTIKEL 5.10 INZAGERECHT EN BEWARING

1. Je hebt recht op inzage van de door jou afgelegde toets zodat je kan zien hoe jouw toets is beoordeeld. Dit moet binnen 35 werkdagen na de toets gebeuren. Er wordt voor gezorgd dat er een redelijke termijn zit tussen het bekendmaken van de beoordeling en de volgende toetsgelegenheid. Je hebt bij verschillende toetsen verschillende rechten:
  - a. Bij schriftelijke toetsen heb je recht op inzage in:
    - je beoordeelde werk;
    - de vragen en opdrachten van de toets; en
    - de normen waarmee de beoordeling tot stand is gekomen;
  - b. Bij mondelinge toetsen en bij toetsing op een andere wijze heb je recht op inzage in de vorm van een toelichting aan de hand van de normen waarmee de beoordeling tot stand is gekomen.
2. De manier waarop inzage bij jouw opleiding is geregeld en of een inzage moet worden aangevraagd, staat in Deel B.
3. Als het geplande moment voor inzage voor jou aantoonbaar overlapt met jouw stage of verplichte aanwezigheid bij onderwijs, heb je recht op een ander inzagemoment. Je moet binnen 20 werkdagen na bekendmaking van het inzagemoment een verzoek indienen bij de examencommissie of de examinerator. De examencommissie of examinerator bekijkt de mogelijkheden in jouw rooster gezien de stage of het verplichte onderwijs en stelt een nieuw inzagemoment vast. Wanneer het verzoek bij de examencommissie is gedaan en het nodig is dat de examinerator bij de beslissing van de examencommissie wordt betrokken, gebeurt dit.
4. Jouw beoordeelde werk wordt samen met de beoordeling gearhiveerd door de opleiding of centraal binnen de hogeschool. Het bewaarde werk wordt pas vernietigd (verwijderd/ weggegooid) nadat er twee jaar is verstreken sinds de beoordeling is vastgesteld en bekend gemaakt in de StudieVoortgangsAdministratie (Osiris).
5. Anders dan in lid 4 is geregeld worden eindwerkstukken (zoals scripties of afsluitende onderzoeken) die met goed gevolg zijn afgelegd, zeven jaar bewaard na het bekendmaken van de beoordeling.
6. Beeldmateriaal dat bij beoordelingen wordt gebruikt en persoonsgegevens bevat, wordt in principe tot twee maanden na de beoordeling bewaard. Als het beeldmateriaal een eindwerk is, wordt het maximaal 7 jaar bewaard.

ARTIKEL 5.11 DEFINITIES PLAGIAAT, FRAUDE EN ONREGELMATIGHEID

1. De hogeschool verstaat onder fraude elk handelen of nalaten van jou als student, waarvan je weet of behoort te weten, dat dit een juist oordeel over jouw kennis, inzicht en vaardigheden voor de examinerator als gevolg van dat handelen of nalaten geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt. Alles wat onder deze definitie valt, kan fraude zijn. Ter verduidelijking staan hieronder een aantal voorbeelden van wat als fraude wordt gezien.
  - a. Tijdens de toets beschikken over bronnen die niet zijn toegestaan;
  - b. afkijken bij, of op een andere manier antwoorden overnemen van een andere student;
  - c. onjuiste/vervalste onderzoeksgegevens in een onderzoeksrapport opnemen;
  - d. je tijdens een toets voordoen als iemand anders, of een ander zich tijdens de toets laten voordoen als jou;
  - e. het vervalsen van een beoordeling;
  - f. het gebruiken van artificial intelligence (AI) op een manier waardoor het voor de examinerator geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt om jouw kennis, inzicht en vaardigheden te beoordelen. Raadpleeg nadrukkelijk de studiehandleiding van de desbetreffende onderwijseenheid en/of informeer bij jouw docent wat betreft AI wel en niet is toegestaan;
  - g. plagiaat zoals omschreven in lid 2 van dit artikel;
  - h. het meewerken aan de fraude van een ander.
2. Een bijzondere vorm van fraude is plagiaat. Plagiaat is een vorm van fraude waarbij je teksten, redeneringen, gegevens of ideeën van anderen gebruikt of overneemt zonder de bron daarvan compleet, en volgens de regels die daarvoor bij jouw opleiding gelden, te vermelden. Ook kan het indienen van werk dat je al eerder hebt gemaakt, en dit presenteren als nieuw werk onder omstandigheden als plagiaat gezien worden. Alles wat onder de bovenstaande definitie valt, kan plagiaat zijn. Ter verduidelijking staan hieronder een aantal voorbeelden van wat als plagiaat wordt gezien:
  - a. Het (in eigen woorden) weergeven en/of parafraseren van de inhoud van teksten van anderen zonder daarbij een voldoende bronverwijzing te zetten;
  - b. het overnemen van de opbouw (de structuur) of het centrale gedachtegoed van werk van een andere auteur en inleveren alsof het je eigen werk is;
  - c. het overnemen van, of kopiëren uit, werk van een ander, waaronder medestudenten, en dit aanbieden alsof het je eigen werk is;
  - d. het letterlijk overnemen van tekst zonder duidelijk te maken dat de tekst letterlijk is overgenomen van een andere auteur. Dit kan ook plagiaat zijn als er wel correct een bron bij de tekst is vermeld;
3. Een onregelmatigheid is in ieder geval:
  - a. een verstoring van de orde of goede gang van zaken tijdens het afleggen van een toets waardoor de examencommissie niet meer kan garanderen dat de resultaten van de toets het niveau van kennis, inzicht en vaardigheden van de studenten die die de toets hebben afgelegd juist weergeven;
  - b. het maken van foto's of op andere wijze kopiëren van de toets(vragen) voor, tijdens of na de toets. Hieronder valt ook de inzage.
4. Los van de bovenstaande vormen van fraude, plagiaat en onregelmatigheden kan het zo zijn dat een medewerker van de hogeschool of een student iets doet of nalaat, wat ertoe leidt dat er sterk wordt vermoed dat sprake is van een onregelmatigheid. De onregelmatigheid kan een doen of nalaten zijn in strijd met wat in het maatschappelijk verkeer betamelijk is of een van de gevallen die zijn genoemd in dit artikel. Als die onregelmatigheid ervoor zorgt dat de examencommissie niet meer kan garanderen dat de resultaten van de toets een eerlijke weergave zijn van wat de student kan of weet (het kennisniveau), dan kan de examencommissie beslissen om een van de sancties/maatregelen uit het vierde lid van artikel 5.12 van deze regeling op te leggen.

ARTIKEL 5.12 PROCEDURE EXAMENCOMMISSIE BIJ PLAGIAAT, FRAUDE EN/OF ONREGELMATIGHEID

1. Als wordt vermoed dat je je schuldig maakt aan plagiaat, fraude en/of een onregelmatigheid in de zin van artikel 5.11 van deze regeling maakt de examinerator of surveillant daarvan een rapport en

overhandigt dit zo snel mogelijk aan de examencommissie. Als het vermoeden tijdens het maken van een toets ontstaat, mag je de toets op dat moment wel afronden.

2. Nadat de examencommissie het rapport heeft gekregen van de examinerator of surveillant wordt aan je medegedeeld dat de toets pas zal worden beoordeeld nadat de examencommissie heeft besloten welke consequenties de melding van plagiaat, fraude en/ of een onregelmatigheid heeft.
3. Wanneer er een melding is binnengekomen van plagiaat, fraude en/of een onregelmatigheid, bespreekt de examencommissie dit tijdens de eerstvolgende vergadering nadat ze het rapport heeft ontvangen. De examencommissie bepaalt hoe ze de melding gaat onderzoeken. Voordat de examencommissie een beslissing neemt na het onderzoek, krijg je, net als eventuele medestudenten en andere betrokkenen, de kans om te worden gehoord in een hoorgesprek met de examencommissie. Het horen gaat in principe volgens de procedure die beschreven staat in de Bijlage *Regels voor het horen door de examencommissie* bij deze regeling. De examencommissie mag alleen besluiten jou *niet* te horen:
  - a. als de examencommissie voordat ze jou hebben gehoord al heeft vastgesteld dat er geen plagiaat, fraude en/of onregelmatigheid heeft plaatsgevonden;
  - b. als je hebt aangegeven dat je niet gehoord wil worden gehoord; of
  - c. als je, nadat je gevraagd bent of je gehoord wil worden, niet binnen een door de examencommissie gestelde redelijke termijn verklaart dat je gehoord wil worden.
4. Als de examencommissie vaststelt dat er sprake is van plagiaat, fraude of een onregelmatigheid, zoals gedefinieerd in artikel 5.11 van deze regeling, kan de examencommissie beslissen dat:
  - a. je een officiële waarschuwing krijgt opgelegd;
  - b. je gemaakte werk niet wordt beoordeeld, of dat de beoordeling ongedaan wordt gemaakt als het werk al was beoordeeld;
  - c. je het getuigschrift van de opleiding niet krijgt, of het getuigschrift wordt teruggevorderd als de onregelmatigheid, fraude of het plagiaat pas na het examen wordt vastgesteld. De examencommissie kan hierbij bepalen dat je het getuigschrift pas (opnieuw) uitgereikt krijgt na een nieuwe toets of examen. De examencommissie bepaalt in dat geval de onderdelen die getoetst worden en de wijze waarop je getoetst wordt bij die nieuwe toets of dat nieuwe examen.
  - d. je voor maximaal de duur van één jaar één, meerdere of alle toetsen van de opleiding niet mag afleggen. De examencommissie bepaalt welke toetsen je niet mag afleggen.
  - e. in geval van ernstige fraude, ernstige plagiaat en/of ernstige onregelmatigheden, aan het College van Bestuur het advies wordt uitgebracht de inschrijving voor de opleiding definitief te beëindigen.

Een combinatie van de bovenstaande maatregelen is ook mogelijk.

5. Als de examencommissie beslist dat er geen sprake is van plagiaat, fraude en/of een onregelmatigheid, of aan jou enkel de sanctie officiële waarschuwing wordt opgelegd, dan wordt de toets alsnog beoordeeld. Is beoordeling niet (meer) mogelijk, dan wordt door de examencommissie binnen een redelijke termijn een bijzondere voorziening getroffen voor jouw situatie.
6. De examencommissie moet binnen 20 werkdagen na het ontvangen van het rapport over plagiaat, fraude en/of een onregelmatigheid een beslissing nemen. Wanneer er binnen deze 20 werkdagen een volgende gelegenheid is gepland, moet de examencommissie de beslissing minstens vijf werkdagen vóór die gelegenheid bekendmaken.
7. Je ontvangt de beslissing van de examencommissie schriftelijk, via een brief of e-mail. De examencommissie wijst je in de beslissing op de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen de beslissing.
8. Als de beoordeling voor de toets al definitief is vastgesteld, bekijkt de examencommissie of de beoordeling aangepast moet worden. Als dat nodig is, overlegt de examencommissie met de examinerator wie bevoegd is de beslissing te nemen.

ARTIKEL 5.13 ONGELDIGVERKLARING NA ONVOORZIENE OMSTANDIGHEDEN TIJDENS TOETSING

1. Het kan gebeuren dat tijdens een toets sprake is van onvoorziene omstandigheden waardoor naar het oordeel van de examencommissie:

- a. niet meer kan worden gegarandeerd dat de resultaten van de toets het kennisniveau van de betrokken student(en) juist weerspiegelen, of
- b. op een andere wijze de kwaliteit van de toets niet meer kan worden gegarandeerd.

In dat geval kan de examencommissie de toets en de eventuele beoordelingen daarvan, voor één of meerdere (groepen) student(en) ongeldig verklaren. Deze onvoorziene omstandigheden kunnen het gevolg zijn van het handelen of nalaten van één of meer student(en) of medewerker(s) van de hogeschool, maar er kan ook sprake zijn van overmacht.¹³

2. Als jouw toets op grond van dit artikel ongeldig is verklaard, telt de ongeldig verklaarde toets niet mee als een afgelegde toetsgelegenheid.
3. Bij een beslissing op grond van het eerste lid van dit artikel heb jij je als student niet schuldig gemaakt aan fraude en/of plagiaat. Je ontvangt dus ook geen aantekening in jouw dossier en de ongeldigverklaring is geen straf/sanctie. De ongeldigverklaring heeft daarnaast geen invloed op jouw mogelijkheid een eventueel predicaat “cum laude” te ontvangen.
4. Als de examencommissie besluit het eerste lid van dit artikel toe te passen, en een toets (en de eventuele beoordelingen van die toets) ongeldig te verklaren, dan bepaalt de examencommissie op korte termijn een moment waarop de toets opnieuw kan worden afgelegd. Bij het bepalen van deze datum houdt de examencommissie zo veel als redelijkerwijs mogelijk rekening met de belangen van de betrokken student(en).

---

¹³ Denk bij overmacht bijvoorbeeld aan een stroomstoring bij een digitale toets, een (medisch) noodgeval in de toetsruimte of een ontruiming van het gebouw waarin de toets plaatsvindt. Er zijn echter nog veel meer voorbeelden van overmacht denkbaar.

HOOFDSTUK 6: STUDIELOOPBAANBEGELEIDING EN (BINDEND) STUDIEADVIES

ARTIKEL 6.1 STUDIELOOPBAANBEGELEIDING

1. De opleidingsmanager verzorgt, namens het College van Bestuur, de studieloopbaanbegeleiding binnen de opleiding (zie ook artikel 4.5 Studentenstatuut Hogeschool Leiden). Deze begeleiding is bedoeld om te helpen met het verkennen van mogelijke studiewegen, zowel binnen als buiten de opleiding. Ook zorgt de opleidingsmanager ervoor dat je informatie over de geboden studieloopbaanbegeleiding kunt vinden op het LMS.
2. Als je problemen hebt die direct met je opleiding te maken hebben, kan je terecht bij je studieloopbaanbegeleider. Ook als je persoonlijke problemen hebt, die wel of niet te maken hebben met je opleiding, kan je terecht bij je studieloopbaanbegeleider. Een uitzondering hierop is het melden van persoonlijke omstandigheden die invloed kunnen hebben op het bindend studieadvies, deze moet je melden bij de studentendecaan (Student Support), zie ook artikel 6.4, lid 8 tot en met 10 van deze regeling.
3. Voor persoonlijke problemen, die wel of niet direct te maken hebben met de opleiding kan je ook contact opnemen met de studentendecaan (Student Support). Meer informatie over de studentendecaan staat op <https://www.hsleiden.nl/studeren/jouw-hogeschool/student-support> en mijn.hsleiden.nl (Praktische Informatie). Naast de studentendecaan kan je daarnaast ook contact opnemen met de coördinator studeren met een ondersteuningsvraag van de opleiding, de interne vertrouwenspersoon of de externe vertrouwenspersoon. Meer informatie over de vertrouwenspersonen is beschikbaar via mijn.hsleiden.nl (tegel 'Vertrouwenspersoon').

ARTIKEL 6.2 STUDIEADVIES

1. Je krijgt van de examencommissie namens het College van Bestuur, uiterlijk aan het einde van het eerste jaar dat je bent ingeschreven voor de propedeutische fase, een schriftelijk advies over het voortzetten van je studie binnen of buiten de opleiding.
2. Als je een deeltijdstudie volgt, kan het moment waarop het studieadvies wordt gegeven anders zijn dan bij een voltijdse of duale studie. Als dat het geval is, staat dat vermeld in Deel B van deze regeling.
3. Als bij jou persoonlijke omstandigheden spelen of hebben gespeeld die invloed hebben (gehad) op je studievoortgang, dan kan de examencommissie naast het advies aan het einde van het eerste jaar (genoemd in het eerste lid van dit artikel) ook na het eerste jaar van inschrijving een (bindend) studieadvies geven. Je kunt een (bindend) studieadvies krijgen zolang je het propedeutisch examen van de opleiding nog niet met goed gevolg hebt afgelegd en er nog geen bindend advies is uitgebracht.

ARTIKEL 6.3 BINDEND STUDIEADVIES (BSA)

1. De examencommissie kan namens het College van Bestuur beslissen om aan het studieadvies uit artikel 6.2 een afwijzing voor de opleiding te verbinden, dit heet een 'bindend studieadvies'. In Deel B van deze regeling staat of bij jouw opleiding een bindend studieadvies geldt en onder welke voorwaarden. Als er bij jouw opleiding een niet-bindend studieadvies wordt gegeven, dus zonder afwijzing, staat dat ook in Deel B van deze regeling.
2. Als jouw opleiding geen bindend studieadvies gebruikt, staat in Deel B van deze regeling hoe jouw opleiding aan de voorwaarden voor een studeerbare opleiding voldoet door:
  - a. aan het einde van het eerste studiejaar aan alle studenten een persoonlijk en onderbouwd studieadvies uit te brengen over hun geschiktheid voor de opleiding;
  - b. de eisen op te nemen die de opleiding aan de doorstroom van studenten naar de hoofdfase stelt;
  - c. aan te geven welke studieachterstand ten opzichte van de doorstroomeisen de opleiding overbrugbaar vindt zonder dat je als student verplicht wordt het jaar over te doen;
  - d. te zorgen dat er een studeerbaar programma is voor studenten die na een jaar nog niet voldoen aan de doorstroomeisen, maar die de door de opleiding bepaalde overbrugbare studieachterstand hebben.
3. Je krijgt alleen een bindend studieadvies als je naar het oordeel van de examencommissie niet geschikt bent voor de opleiding, omdat je studieresultaten niet voldoen aan de eisen zoals beschreven in artikel 6.4, derde tot en met zesde lid van deze regeling. Hierbij moet rekening worden

gehouden met jouw persoonlijke omstandigheden zoals genoemd in artikel 4.7 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden.

4. Als je een bindend studieadvies krijgt, word je inschrijving voor de opleiding beëindigd vanaf de volgende maand na de maand waarin je het bindend studieadvies hebt ontvangen. Je kunt je niet opnieuw inschrijven voor dezelfde opleiding, tenzij anders aangegeven in de beslissing van de examencommissie. Met dezelfde opleiding worden alle opleidingsvarianten bedoeld (voltijd, deeltijd en duaal).
5. Als je een bindend studieadvies hebt ontvangen voor jouw opleiding is het ook niet mogelijk je in te schrijven voor een opleiding die een gemeenschappelijk propedeutisch examen heeft met de opleiding waarvoor je het bindend studieadvies hebt ontvangen. Als er een gemeenschappelijk propedeutisch examen is, kan je dit vinden in het onderwijsprogramma in Deel B van deze regeling.
6. Je bent zelf verantwoordelijk voor het op tijd stopzetten van je studievoorzieningen, zoals studiefinanciering en het ov-reisproduct.
7. Een bindend studieadvies krijg je niet eerder dan tegen het einde van je eerste jaar van inschrijving op de opleiding.
8. Als je op 1 september voor het eerst bent gestart met jouw opleiding en vóór 1 februari van het eerste jaar van jouw inschrijving een verzoek tot uitschrijving indient, ontvang je geen bindend studieadvies. Dit geldt op dezelfde wijze als je op 1 februari voor het eerst bent gestart met jouw opleiding en vóór 1 september van het eerste jaar van jouw inschrijving een verzoek tot uitschrijving indient, of specifiek voor de februari-instroom, voor 1 september geen nieuw verzoek tot inschrijving indient. Of je later jouw eerder behaalde studiepunten kunt gebruiken bij een herinschrijving voor de opleiding, hangt af van wat er door de opleiding daarover is bepaald in hoofdstuk 5 van Deel B van deze regeling.
9. Voor een deeltijdse opleiding kan het moment van het studieadvies anders zijn dan bij een voltijdse of duale opleiding. Als dit het geval is, staat dit in Deel B van deze regeling.
10. Als je na een bindend studieadvies je opnieuw wilt inschrijven voor dezelfde opleiding, of voor een andere opleiding waarvoor dit bindend studieadvies geldt, moet je een schriftelijk en onderbouwd verzoek indienen bij de examencommissie. Op dit verzoek beslist de examencommissie alleen positief, als je voldoende hebt aangetoond dat je tussen het ontvangen van het bindend studieadvies en het indienen van het verzoek om je opnieuw voor dezelfde opleiding te kunnen inschrijven, je zodanig hebt ontwikkeld, dat je de opleiding alsnog met goed gevolg kan afronden.
11. Wanneer het bindend studieadvies een beperkte of minimale geldigheidsduur heeft, dan vind je die termijn in Deel B van deze regeling.

ARTIKEL 6.4 VOORWAARDEN BINDEND STUDIEADVIES

1. Als de opleiding een bindend studieadvies gebruikt zoals beschreven in artikel 6.3, gelden daarvoor mede de voorwaarden uit dit artikel.
2. Je krijgt een bindend studieadvies op basis van de studienorm die de opleiding hanteert, deze staat beschreven in Deel B van deze regeling. Naast de minimale eisen voor het aantal behaalde studiepunten, kan de studienorm ook bestaan uit opleidingsspecifieke of extra eisen, waar je ook aan moet hebben voldaan om de studienorm te halen. Als dit bij jouw opleiding het geval is, staat dit in Deel B.
3. Als je een deeltijdse opleiding volgt waarbij het moment van uitbrengen van het bindend studieadvies anders is dan bij de voltijdse opleiding, dan vind je de bepalingen over het moment van uitbrengen van het advies en de studienorm in Deel B.
4. Behaalde vrijstellingen tellen mee bij het bepalen of je aan de studienorm voldoet in het kader van een bindend studieadvies.
5. Voordat een bindend studieadvies wordt gegeven, moet de examencommissie je namens het College van Bestuur tijdig en minstens één keer schriftelijk waarschuwen dat je bij gelijkblijvende, onvoldoende studieresultaten een bindend studieadvies krijgt. In die waarschuwing staat een redelijke termijn waarbinnen je jouw studieresultaten moet verbeteren, de mogelijkheden die daarvoor zijn bij jouw opleiding en wat de gevolgen zijn van een bindend studieadvies.
6. De examencommissie neemt pas een beslissing over uitbrengen van het bindend studieadvies nadat je de mogelijkheid hebt gekregen om gehoord te worden door (een deel van) de examencommissie.

7. De beslissing waarbij een bindend studieadvies wordt uitgebracht moet schriftelijk en onderbouwd zijn. Ook moet er in de beslissing informatie worden opgenomen over hoe je in beroep kunt gaan als je het niet eens bent met de beslissing.
8. Bij het nemen van de beslissing over of je een bindend studieadvies krijgt, wordt er rekening gehouden met jouw persoonlijke omstandigheden, zoals beschreven in artikel 4.7 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden.
9. Als persoonlijke omstandigheden invloed hebben gehad op je studievoortgang, ben je er zelf voor verantwoordelijk dat de examencommissie hiervan tijdig op de hoogte is. Tijdig betekent uiterlijk tijdens het horen, zoals beschreven in lid 6. Je moet je persoonlijke omstandigheden onderbouwen met bewijsstukken die je daarvoor laat zien aan de examencommissie. Je kan de persoonlijke omstandigheden ook melden via de studentendecaan (Student Support). Jouw melding van persoonlijke omstandigheden wordt zeer vertrouwelijk behandeld door de examencommissie en de studentendecaan.
10. Als je jouw persoonlijke omstandigheden niet tijdig hebt gemeld (zie ook lid 9), kan je later na het ontvangen van het bindend studieadvies geen beroep meer doen op deze persoonlijke omstandigheden, tenzij je kunt bewijzen dat het door je persoonlijke omstandigheden kwam dat je de omstandigheden niet tijdig hebt gemeld.
11. Als er wordt besloten om vanwege persoonlijke omstandigheden op dit moment geen (bindend) studieadvies uit te brengen, wordt het (bindend) advies uitgesteld. Er kunnen (extra) voorwaarden worden verbonden aan het uitgestelde advies, bijvoorbeeld het halen van toetsen of studiepunten voor een bepaalde datum. Ook kan de examencommissie je verplicht een studieplanning laten opstellen. De examencommissie zorgt ervoor dat voorwaarden die worden gesteld op papier worden gezet. Als het (bindend) studieadvies is uitgesteld, kan het op een later moment alsnog gegeven worden, maar alleen zolang je de propedeutische fase nog niet hebt afgerond.
12. Een studieplanning, zoals genoemd in lid 11 van dit artikel, bevat in ieder geval een duidelijke omschrijving van de gemaakte afspraken en een termijn waarbinnen je deze afspraken moet halen. Een studentendecaan (Student Support) of studieloopbaanbegeleider kan je eventueel helpen bij het opstellen van een studieplanning.

ARTIKEL 6.5 DOORSTROOM VAN PROPEDEUTISCHE NAAR POSTPROPEDEUTISCHE FASE

1. Aan het einde van je eerste jaar van inschrijving bepaalt de examencommissie wie er door mogen stromen van de propedeutische fase naar de postpropedeutische fase (hoofdfase). Je bent toelaatbaar tot de postpropedeutische fase als:
  - a. Je het propedeutisch examen hebt behaald; of
  - b. Je voldoet aan de afwijkende toelatingseisen voor de postpropedeutische fase die je kunt vinden in Deel B van deze regeling, wanneer daar sprake van is.
2. Als je een uitgesteld (bindend) studieadvies hebt ontvangen (artikel 6.4, twaalfde lid) dan beslist de examencommissie of je wel of niet kunt doorstromen naar de postpropedeutische fase.
3. Het is mogelijk dat onderwijsactiviteiten van de propedeutische fase en de postpropedeutische fase tegelijk plaatsvinden. Als je zowel onderwijs volgt en/of toetsen maakt uit de propedeutische fase als de postpropedeutische fase kan je hier hinder van ervaren.

ARTIKEL 6.6 AFSTUDEERRICHTINGEN IN DE POSTPROPEDEUTISCHE FASE

Als de opleiding verschillende afstudeerrichtingen heeft, kan je in Deel B van deze regeling de specifieke regels daarover vinden.

HOOFDSTUK 7: EXAMENCOMMISSIE

ARTIKEL 7.1 INSTELLING EXAMENCOMMISSIE, BENOEMING EXAMINATOREN

1. Elke opleiding of groep van opleidingen heeft een examencommissie.
2. De samenstelling (leden) van de examencommissie vind je op in Deel B van deze regeling aangegeven (digitale) locaties.
3. De faculteitsdirecteur, opleidingsmanager of andere medewerker buiten de examencommissie treedt niet in beslissingen die de examencommissie neemt op basis van haar bevoegdheden.
4. De examencommissie is het orgaan dat op objectieve, deskundige en onafhankelijke wijze vaststelt of je voldoet aan de voorwaarden uit deze regeling ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het behalen van je graad (zoals bedoeld in artikel 4.2 van deze regeling).
5. De samenstelling en benoeming van de (leden van de) examencommissie is geregeld in het *Reglement Examencommissies Hogeschool Leiden* (zie <https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/rechtsbescherming-en-reglementen>).
6. Het College van Bestuur zorgt ervoor dat de examencommissie onafhankelijk en deskundig kan functioneren.
7. De examencommissie wijst examinatoren aan om toetsen en tentamens af te nemen en de uitslag daarvan vast te stellen. Examinatoren geven de examencommissie de door haar gevraagde informatie.

ARTIKEL 7.2 PROCEDURE EXAMENCOMMISSIE

1. De examencommissie heeft verschillende taken en verantwoordelijkheden, deze zijn te vinden in de WHW, de mandaatregeling van Hogeschool Leiden, het Reglement Examencommissies Hogeschool Leiden en deze regeling.
2. De voorzitter van de examencommissie, of in zijn afwezigheid, zijn vervanger kan dringende zaken zelfstandig afhandelen als die niet kunnen wachten tot een volgende vergadering. In de volgende vergadering van de examencommissie legt hij hierover verantwoording af aan de examencommissie.
3. Tenzij in de WHW of deze regeling iets anders staat, neemt de examencommissie binnen 20 werkdagen een beslissing op een ingediend verzoek. De examencommissie kan als er zwaarwegende redenen zijn van deze beslistermijn afwijken. Als er van de termijn wordt afgeweken, word je hierover zo snel mogelijk geïnformeerd, waarbij wordt genoemd wanneer de beslissing wordt genomen.
4. In elke beslissing van de examencommissie of de examinator staat vermeld hoe je in beroep kunt gaan tegen de beslissing.
5. Als je een verzoek of klacht indient bij de examencommissie waarbij een examinator betrokken is die ook lid is van de examencommissie, neemt die examinator niet deel aan de beraadslaging over dit onderwerp in de examencommissie. De examencommissie kan wel vragen aan de examinator om zijn standpunt te delen.

ARTIKEL 7.3 VERZOEKEN AAN EN BESLISSINGEN VAN DE EXAMENCOMMISSIE

1. In Deel B van deze regeling kan je vinden hoe je een verzoek bij de examencommissie kunt indienen.
2. De examencommissie zorgt ervoor dat alle relevante personen binnen de opleiding van een beslissing (van de examencommissie of een examinator) die over jou gaat op de hoogte wordt gebracht, zoals docenten of je studieloopbaanbegeleider. Jij wordt, als student waar het om gaat, hierover geïnformeerd. Als dit nodig is, wordt er een kopie van jouw verzoek toegevoegd ter informatie,

HOOFDSTUK 8: RECHTSBESCHERMING

ARTIKEL 8.1 RECHTSBESCHERMING EN BEROEPSPROCEDURE

1. Als student heb je het recht om binnen zes weken na verzending van een beslissing van de examencommissie of de examiner in beroep te gaan bij het Loket Rechtsbescherming van Hogeschool Leiden. Het indienen van beroep zorgt er niet voor dat de genomen beslissing wordt opgeschort.
2. Je moet je beroep schriftelijk en onderbouwd, samen met de beslissing waartegen je in beroep wil, indienen bij het Loket Rechtsbescherming van Hogeschool Leiden. Als je een Hogeschool Leiden-account hebt, gebruik dan het digitale formulier op de website (<https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/rechtsbescherming-en-reglementen>) of mijn.hsleiden.nl (Praktische Informatie). Als je geen account hebt, kan je het beroep per e-mail sturen naar loket.rechtsbescherming@hsleiden.nl of per post naar: Loket Rechtsbescherming Hogeschool Leiden, Postbus 382, 2300 AJ Leiden.
3. Het College van beroep voor de examens (Cobex) van Hogeschool Leiden behandelt de ingediende beroepen tegen beslissingen van de examencommissie en examinatoren.
4. Jouw ouders of wettelijke vertegenwoordigers kunnen alleen beroep instellen als zij daarvoor een schriftelijke, door jou ondertekende machtiging meesturen waarin jij hen machtigt om namens jou beroep in te stellen.
5. In Hoofdstuk 8 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden wordt de procedure bij het College van beroep voor de examens (Cobex) verder geregeld. Daarnaast worden in Hoofdstuk 8 van het Studentenstatuut andere procedures voor rechtsbescherming, zoals bezwaar bij de Geschillenadviescommissie en de klachtenprocedure, geregeld. Het Studentenstatuut Hogeschool Leiden staat op de website van de hogeschool (<https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/rechtsbescherming-en-reglementen>).

HOOFDSTUK 9: AFSLUITENDE BEPALINGEN

ARTIKEL 9.1 ONVOORZIENE GEVALLEN

In gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist de examencommissie, behalve als het om onderwerpen gaat die specifiek onder de bevoegdheid van het College van Bestuur vallen.

ARTIKEL 9.2 PUBLICATIE EN VINDPLAATS

1. De opleidingsmanager zorgt ervoor dat de onderwijs- en examenregeling van de opleiding, de aanvullende regels van de examencommissie, en eventuele wijzigingen tijdig bekend worden gemaakt.
2. Je kunt deze onderwijs- en examenregeling vinden op de website van de hogeschool (<https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/onderwijs-en-examenregeling>).

ARTIKEL 9.3 GELDIGHEIDSDUUR

Deze regeling wordt aangeduid als het hogeschoolbrede deel (Deel A) van de onderwijs- en examenregeling 2026-2027 voor de bacheloropleidingen van Hogeschool Leiden en geldt vanaf 1 september 2026.

BIJLAGE: REGELS OVER HET HOREN DOOR DE EXAMENCOMMISSIE

Artikel 1

De examencommissie hoort studenten:

- in alle gevallen waarin het horen van studenten verplicht is gesteld, zoals ingeval van een fraudemelding of (het voornemen tot) het verlenen van een bindend negatief studieadvies;
- in alle andere gevallen waarin het horen naar het oordeel van de examencommissie noodzakelijk is voor een zorgvuldige besluitvorming.
-

Artikel 2

De student wordt schriftelijk uitgenodigd te verschijnen op een hoorzitting, te houden op een door de examencommissie te bepalen plaats en tijdstip.

Artikel 3

De student mag zich altijd door een derde laten ondersteunen. Van deze mogelijkheid wordt de student in de in artikel 2 bedoelde uitnodiging op de hoogte gesteld.

Artikel 4

De student dient uiterlijk twee werkdagen voor de hoorzitting aan de examencommissie kenbaar te maken of hij zich tijdens de hoorzitting zal laten bijstaan, onder opgave van de naam van degene die hem bijstaat en de relatie waarin de student tot die persoon staat.

Artikel 5

Het horen van de student geschiedt door ten minste twee personen (nader te noemen: de hoorcommissie) waarvan er ten minste één lid is van de examencommissie, die tijdens de hoorzitting de examencommissie vertegenwoordigt.

Artikel 6

Bij de opening van de hoorzitting wordt aan de student de aard en het doel van de hoorzitting kenbaar gemaakt. Ook wordt de student medegedeeld hoe de procedure verder verloopt na afloop van de hoorzitting. Als er sprake is van het mogelijk opleggen van een bestraffende sanctie in het kader van plagiaat, fraude en/of een onregelmatigheid, dan hoeft de student geen antwoord te geven op vragen van de examencommissie als hij dat niet wil.

Artikel 7

De hoorcommissie stelt zoveel vragen als zij noodzakelijk acht om tot een zo volledig mogelijke beoordeling van de kwestie te komen.

Artikel 8

Aan het einde van de hoorzitting stelt de hoorcommissie de student in de gelegenheid nog vragen te stellen.

Artikel 9

De hoorcommissie sluit vervolgens de zitting.

Artikel 10

De hoorcommissie rapporteert schriftelijk over de hoorzitting aan de examencommissie en aan de student.

Artikel 11

Indien een student bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een examiner betrokken is die lid is van de examencommissie, neemt de betrokken examiner geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.

Hogeschool
Leiden

Onderwijs- en examenregeling 2026-2027

Deel B van de Bacheloropleiding Commerciële Economie

Dit opleidingsspecifieke gedeelte (Deel B) van de OER van de bacheloropleiding Commerciële Economie is na instemming van de opleidingscommissie op 8 juni 2026 door het College van Bestuur vastgesteld.

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN	39
Artikel 1.1 in de Onderwijs- en examenregeling gebruikte begrippen (hoort bij artikel 1.1 OER deel A)	39
Artikel 1.2 doelgroep van de regeling (hoort bij artikel 1.2 OER deel A).....	40
Artikel 1.3 wijziging van de regeling (hoort bij artikel 1.3 OER deel A)	40
HOOFDSTUK 2: VOOROPLEIDING, TOELATINGSEISEN EN VRIJSTELLINGEN.....	41
Artikel 2.1 Vooropleidingseisen (hoort bij artikel 2.1 OER deel A)	41
Artikel 2.2 Buitenlandse vooropleiding (hoort bij artikel 2.2 OER deel A)	41
Artikel 2.3 Eisen werkkring deeltijdse opleiding (hoort bij artikel 2.3 OER deel A)	41
Artikel 2.4 Toelating duaal onderwijs, eisen werkkring (hoort bij artikel 2.3 OER deel A).....	41
Artikel 2.5 Toelatingsonderzoek (hoort bij artikel 2.4 OER deel A).....	41
Artikel 2.6 Verplichte studiekeuzecheck (hoort bij artikel 2.6 OER deel A).....	42
HOOFDSTUK 3: ONDERWIJSPROGRAMMA	43
Artikel 3.1 Doelstelling van de opleiding.....	43
Artikel 3.2 Inrichting van de opleiding (hoort bij artikel 3.2 OER deel A).....	43
Artikel 3.2a Studieplan en startgesprek bij eenheden van leeruitkomsten	43
Artikel 3.3 Samenstelling van de propedeutische fase (hoort bij artikel 3.3 OER deel A)	43
Artikel 3.4 Samenstelling van de postpropedeutische fase (hoofdfase) (hoort bij artikel 3.4 OER deel A)	43
Artikel 3.5 Minorenaanbod van de opleiding (hoort bij artikel 3.5 OER deel A)	43
Artikel 3.6 Eisen voor deelname aan minor (hoort bij artikel 3.5 OER deel A) - >	43
Artikel 3.7 Evaluatie opleiding (hoort bij artikel 3.11 OER deel A).....	44
HOOFDSTUK 4: EXAMENS EN GETUIGSCHRIFTEN	45
Artikel 4.1 De examens van de opleiding (hoort bij artikel 4.1 OER deel A).....	45
Artikel 4.2 Toekenning graden (hoort bij artikel 4.2 OER deel A).....	45
Artikel 4.3 Predicaat “cum laude” (hoort bij artikel 4.5 OER deel A)	45
HOOFDSTUK 5: TOETSEN, TENTAMENS EN BEOORDELING.....	46

Artikel 5.1 Frequentie van toetsing, toetsrooster, verplichting tot inschrijving en toetsregels (hoort bij artikel 5.2 OER deel A).....	46
Artikel 5.2 Volgorde van toetsen en onderwijseenheden, deelname aan praktische oefening (hoort bij artikel 5.5 OER deel A)	46
Artikel 5.3 Vrijstelling van het afleggen van toetsen en tentamens (hoort bij artikel 5.6 OER deel A)	47
Artikel 5.4 Beoordeling van toetsen, toekenning van studiepunten (EC) (hoort bij artikel 5.7 OER deel A).....	47
Artikel 5.5 Geldigheidsduur van beoordelingen (hoort bij artikel 5.8 OER deel A).....	48
Artikel 5.6 Registratie en bekendmaking van gekregen beoordelingen en behaalde studiepunten (EC) (hoort bij artikel 5.9 OER deel A)	49
Artikel 5.7 Inzagerecht en bewaring (hoort bij artikel 5.10 OER deel A).....	49
HOOFDSTUK 6: STUDIELOOPBAANBEGELEIDING EN (BINDEND) STUDIEADVIES....	50
Artikel 6.1 Studieloopbaanbegeleiding (hoort bij artikel 6.1 OER deel A).....	50
Artikel 6.2 Studieadvies bij deeltijdse variant opleiding (hoort bij artikel 6.2 OER deel A).....	50
Artikel 6.3 (Bindend) studieadvies (hoort bij artikel 6.2 en 6.3 OER deel A).....	50
Artikel 6.4 Voorwaarden bindend studieadvies (hoort bij artikel 6.4 OER deel A)	50
Artikel 6.5 Doorstroom van propedeutische fase naar postpropedeutische fase (hoort bij artikel 6.5 OER deel A).....	50
Artikel 6.6 Verwijzing in de postpropedeutische fase (hoort bij artikel 6.6 OER deel A).....	50
HOOFDSTUK 7: EXAMENCOMMISSIE	51
Artikel 7 Samenstelling, verzoeken aan en beslissingen van examencommissie en examinator (hoort bij artikel 7.3 OER deel A).....	51
HOOFDSTUK 8: AFSLUITENDE BEPALINGEN	52
Artikel 8.1 Bekendmaking van de regeling (hoort bij artikel 9.2 OER deel A).....	52
Artikel 8.2 Citeertitel, inwerkingtreding (hoort bij artikel 9.3 OER deel A).....	52
BIJLAGE Ia: BLAUWDRIUK VERNIEUWDE HOOFDFASE VAN DE OPLEIDING	53
BIJLAGE Ib: COMPETENTIES/LEEROPBRENGSTEN VAN DE OPLEIDING.....	54
BIJLAGE IIa: ONDERWIJSPROGRAMMA PROPEDEUTISCHE FASE	55
BIJLAGE IIb: ONDERWIJSPROGRAMMA POSTPROPEDEUTISCHE FASE	57

HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN

ARTIKEL 1.1 IN DE ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING GEBRUIKTE BEGRIPPEN (HOORT BIJ ARTIKEL 1.1 OER DEEL A)

Hieronder worden begrippen genoemd, in aanvulling op de algemene begripsbepalingen genoemd in art. 1.1 van deel A, die in deze regeling worden gebruikt:

- **DLWO:** de digitale leer- en werkomgeving; binnen de faculteit M&B, en dus ook voor de opleiding CE. Hieronder vallen in ieder geval het leermanagementsysteem (LMS) BrightSpace en de toetsapplicaties Gradework en Testvision.
- **Examenprogramma:** in jouw examenprogramma is vastgesteld welke modules je dient te volgen en welke toetsen je succesvol dient af te leggen om de propedeuse- dan wel het bachelordiploma te verkrijgen. Jouw examenprogramma kan in bijzondere gevallen na toestemming van de examencommissie worden gewijzigd. Het propedeutische examenprogramma (d.w.z. opleidingsjaar 1 met in totaal 60 studiepunten (EC)) begint met een 'D', het postpropedeutische programma (de hoofdfase, d.w.z. de opleidingsjaren 2 tot en met 4 + minoren met in totaal 180 studiepunten (EC)) begint met een 'B'. Deze letters worden gevolgd door het studiejaar waarin je met het programma bent gestart.
Als je in het studiejaar 2026-2027 bent gestart met de opleiding volg je het propedeutisch examenprogramma D26. Ben je in het studiejaar 2026-2027 doorgestroomd naar de hoofdfase (opleidingsjaar 2 en verder), dan volg je het postpropedeutische examenprogramma B26 enzovoorts.
- **Interdisciplinair leren en werken (ILW):** modules die gezamenlijk worden aangeboden bij alle opleidingen binnen de faculteit M&B en waarin je samenwerkt aan een maatschappelijk vraagstuk met studenten van verschillende M&B opleidingen.
- **Individueel collegejaar:** Ook genoemd: individueel studiejaar. Periode van maximaal 5 periodes waarover het aantal tentamenkansen wordt berekend. Er geldt een individueel collegejaar voor opleidingsjaar 2. Een individueel collegejaar kan starten op elk moment gedurende een opleidingsjaar en eindigt na maximaal vijf periodes of bij het succesvol afronden van de studiefase. Voor opleidingsjaar 3 geldt eveneens een individueel collegejaar met dien verstande dat het opleidingsjaar eindigt na maximaal 4 periodes of het succesvol afronden van de studiefase. Als je na maximaal vier periodes (opleidingsjaar 3) of maximaal vijf periodes (opleidingsjaar 2) de studiefase waarin je je bevindt nog niet succesvol hebt afgerond, start een nieuw individueel studiejaar.
- **Onderwijseenheid:** aanvullend op de begripsbepaling zoals beschreven in deel A van deze OER wordt met onderwijseenheid in deze regeling een module of vak bedoeld, zoals ook te vinden in de bijlagen II en III van deze OER.
- **Opleidingsjaar:** aanvullend op de begripsbepaling zoals beschreven in deel A van deze OER wordt opgemerkt dat de opleiding Commerciële Economie 4 opleidingsjaren kent. Opleidingsjaar 1 betreft de propedeutische fase en wordt afgerond met een propedeusediploma. Opleidingsjaren 2 tot en met 4 vormen samen de hoofdfase en worden afgesloten met een bachelordiploma.
- **Opleidingsinformatiegids:** de opleidingsinformatiegids biedt inzicht in de manier waarop de opleiding is georganiseerd en geeft een overzicht van de inhoudelijke kennis en kunde die je krijgt aangereikt. De opleidingsinformatiegids staat op het LMS-systeem Brightspace.

- **Osiris:** het studentinformatiesysteem. Via Osiris vindt de inschrijving op de toetsen plaats. Osiris is het systeem waar examinatoren de beoordelingen publiceren en waarin je deze beoordelingen kunt raadplegen. De onderwijscatalogus is ook in Osiris opgenomen; in de onderwijscatalogus staat per module een omschrijving van het onderwijs.
- **Studieloopbaanbegeleiding/Connect!:** een programma waarbij aandacht is voor jouw studie-, keuze- en planningsprocessen, gericht op een effectieve studievoortgang.
- **Studiecoach/ConnectCoach:** dit is degene die namens de opleiding is aangewezen om jouw studieloopbaanbegeleiding te verzorgen

ARTIKEL 1.2 DOELGROEP VAN DE REGELING (HOORT BIJ ARTIKEL 1.2 OER DEEL A)

1. Deze regeling geldt voor het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding Commerciële Economie, verder te noemen: de opleiding.
2. Niet van toepassing.
3. Niet van toepassing.

ARTIKEL 1.3 WIJZIGING VAN DE REGELING (HOORT BIJ ARTIKEL 1.3 OER DEEL A)

Als het nodig is dat deze regeling tussentijds wordt gewijzigd, dan wordt hierbij zoveel mogelijk rekening gehouden met de belangen van studenten. Deze verandering wordt opgeschreven in een zogenaamd 'erratum'. Nadat het College van Bestuur de wijzigingen heeft vastgesteld, wordt het 'erratum' gepubliceerd op de website van de hogeschool (<https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/onderwijs-en-examenregeling>).

HOOFDSTUK 2: VOOROPLEIDING, TOELATINGSEISEN EN VRIJSTELLINGEN

ARTIKEL 2.1 VOOROPLEIDINGSEISEN (HOORT BIJ ARTIKEL 2.1 OER DEEL A)

1. Met de volgende diploma's van middelbaar beroepsonderwijs (mbo), hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo) of voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) heb je toegang tot de opleiding:
  - a. diploma mbo-niveau 4, alle domeinen
  - b. diploma havo, alle profielen
  - c. diploma vwo, alle profielen
  - d. niet van toepassing
2. Niet van toepassing.
- 2a. Niet van toepassing.
3. Niet van toepassing.
4. Niet van toepassing.

ARTIKEL 2.2 BUITENLANDSE VOOROPLEIDING (HOORT BIJ ARTIKEL 2.2 OER DEEL A)

1. Als je een buitenlandse vooropleiding hebt, dan bepaalt de examencommissie of die vooropleiding van gelijkwaardig niveau is als de Nederlandse vooropleiding genoemd in artikel 2.1 lid 1 van Deel B van deze regeling. Dit gebeurt op de volgende manier: via de afdeling Studentinschrijving krijg je met een buitenlands diploma of buitenlandse vooropleiding het verzoek het diploma of deze buitenlandse vooropleiding te laten beoordelen door het Nuffic (www.nuffic.nl). Op basis van deze beoordeling besluit de examencommissie of je, op basis van de onder artikel 2.1 vastgestelde instroomeisen, wordt toegelaten tot de opleiding.
2. Als je onderwijs krijgt in het Nederlands moet je aantonen dat je de Nederlandse taal voldoende beheerst door het behalen van één van de volgende examens:
  - a. het staatsexamen Nederlands als tweede taal (NT2), programma II, of
  - b. het certificaat voor Nederlands als vreemde taal (CNaVT), of
  - c. de gevorderde versie van Certificaat Toelatingsexamen Universiteit Leiden (TUL-gevorderd), of
  - d. een gelijkwaardig examen. Of een ander examen gelijkwaardig is, wordt beoordeeld door de examencommissie.Meer informatie over dit onderwerp is te vinden via <https://www.hsleiden.nl/studeren/inschrijven/studenten-uit-het-buitenland>
3. Niet van toepassing.

ARTIKEL 2.3 EISEN WERKKRING DEELTIJDSE OPLEIDING (HOORT BIJ ARTIKEL 2.3 OER DEEL A)

Niet van toepassing.

ARTIKEL 2.4 TOELATING DUAAL ONDERWIJS, EISEN WERKKRING (HOORT BIJ ARTIKEL 2.3 OER DEEL A)

Niet van toepassing.

ARTIKEL 2.5 TOELATINGSONDERZOEK (HOORT BIJ ARTIKEL 2.4 OER DEEL A)

1. Als je 21 jaar of ouder bent op het moment dat je wil starten met je opleiding, en niet aan de vooropleidingseisen voldoet, zoals beschreven in artikel 2.1 en je bent hier niet van vrijgesteld, dan kun je misschien toch toegelaten worden door op eigen kosten een toelatingsonderzoek te doen. Een toelatingsonderzoek wordt een colloquium doctum genoemd. In dit toelatingsonderzoek moet je blijf geven van geschiktheid voor het desbetreffende onderwijs en ook van voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het volgen van het onderwijs.

2. Tenzij door de examencommissie anders aangegeven, wordt het toelatingsonderzoek uitgevoerd door Calder Werkt TalentCompaz (www.calderwerkt.nl/onderwijs/toelatingsonderzoek). De procedure van het Toelatingsonderzoek, en ook de eisen voor toelating staan vermeld op de website van Hogeschool Leiden onder 'Toelatingsonderzoek 21+'. <https://www.hsleiden.nl/opleiden/bacheloropleidingen/inschrijfinformatie/toelatingsonderzoek-21-plus>.

Op basis van dit onderzoek beslist de examencommissie, namens het College van Bestuur, of aan de eisen van lid 1, tweede volzin, is voldaan zodat je toch ingeschreven kan worden. De examencommissie behoudt zich het recht voor om in afwijking van het uitgebrachte advies van Calder Werkt TalentCompaz positief of negatief te besluiten over de toelating van de betrokkene tot de opleiding.

De examencommissie verstrekt aan de betrokkene die na het toelatingsonderzoek wordt afgewezen dan wel toegelaten, een schriftelijke verklaring ter bevestiging van de uitkomst van het toelatingsonderzoek. De verklaring met positief advies heeft een geldigheidsduur van 24 maanden, gerekend vanaf de datum van ondertekening. Bij toelating tot de opleiding wordt een kopie van dit document door de examencommissie toegevoegd aan het dossier van de student.

ARTIKEL 2.6 VERPLICHTE STUDIEKEUZECHECK (HOORT BIJ ARTIKEL 2.6 OER DEEL A)

Niet van toepassing

HOOFDSTUK 3: ONDERWIJSPROGRAMMA

ARTIKEL 3.1 DOELSTELLING VAN DE OPLEIDING

Het doel van de opleiding is om jou een samenhangend pakket van kennis, houding en vaardigheden te leren in het volgende vakgebied: Commerciële Economie.

Je bent na het afronden van de opleiding in staat tot professionele uitvoering van taken die afgeleid zijn van de leeruitkomsten (eindkwalificaties/leeropbrengsten) van de opleiding en je komt in aanmerking voor een eventuele voortgezette opleiding. Na afronden van de opleiding moet je als beginnend beroepsbeoefenaar zelfstandig en met een kritische instelling op hbo-bachelorniveau kunnen werken.

De CE'er die wij opleiden zal over een steeds breder palet aan vaardigheden gaan beschikken om de complexe vraagstukken van organisaties op te kunnen lossen. Denk aan sectoroverstijgende vraagstukken met gevolgen voor klimaat en milieu, gezondheid, demografie, veiligheid, economie en onderwijs. In het nieuwe landelijke opleidingsprofiel CE hebben we daarom veel nadruk gelegd op de skills van een commercieel econoom. Zie ook bijlage Ib en [LOP Commerciële Economie 2024 - 2028.pdf](#)

ARTIKEL 3.2 INRICHTING VAN DE OPLEIDING (HOORT BIJ ARTIKEL 3.2 OER DEEL A)

1. De opleiding is voltijds ingericht.
2. Niet van toepassing.
3. Bij alle onderwijseenheden in alle opleidingsjaren geldt dat je je op de lessen dient voor te bereiden en tijdens de lessen actief deelneemt

ARTIKEL 3.2A STUDIEPLAN EN STARTGESPREK BIJ EENHEDEN VAN LEERUITKOMSTEN

Niet van toepassing.

ARTIKEL 3.3 SAMENSTELLING VAN DE PROPEDEUTISCHE FASE (HOORT BIJ ARTIKEL 3.3 OER DEEL A)

1. In bijlage IIa van deze regeling vind je de lijst met onderwijseenheden waaruit jouw propedeutische fase bestaat.
2. Je hebt je propedeutisch examen gehaald wanneer je alle tentamens van de onderwijseenheden van de propedeutische fase hebt gehaald.

ARTIKEL 3.4 SAMENSTELLING VAN DE POSTPROPEDEUTISCHE FASE (HOOFDFASE) (HOORT BIJ ARTIKEL 3.4 OER DEEL A)

In bijlage IIb van deze regeling vind je de onderwijseenheden die onderdeel zijn van de postpropedeutische fase van je opleiding.

ARTIKEL 3.5 MINORENAANBOD VAN DE OPLEIDING (HOORT BIJ ARTIKEL 3.5 OER DEEL A)

In bijlage III vind je de minoren die jouw opleiding aanbiedt.

ARTIKEL 3.6 EISEN VOOR DEELNAME AAN MINOR (HOORT BIJ ARTIKEL 3.5 OER DEEL A) - >

Heb je het examenprogramma B26 (studenten gestart met opleidingsjaar 2 in september 2026) dan kun het opvolgende studiejaar 2027-2028 met een minor beginnen als je je propedeuse en 45EC of meer uit opleidingsjaar 2 hebt behaald.

De volgende regel is niet van toepassing op studenten uit opleidingsjaar 1 met examenprogramma's D25 en D26 en studenten uit opleidingsjaar 2 met examenprogramma B26:

Heb je het examenprogramma B25 of ouder, dan kun je met een minor beginnen als je je propedeuse (60 studiepunten) en 50 studiepunten (EC) of meer uit opleidingsjaar 2 hebt behaald. Je moet dan wel het gehele onderwijsprogramma van opleidingsjaar 2 gevolgd hebben (4 periodes, blok E tm H) of in ieder geval de mogelijkheid daartoe gehad hebben.

Voor het aanbod, de inhoud en de eisen aan de opleidingsminoren wordt verwezen naar de onderwijscatalogus van Osiris en naar de pagina Minoren in Sharepoint: <https://hogeschoolleiden.sharepoint.com/sites/portaal-opleiding-minoren>

Aan deelname aan de minor kunnen extra toelatingseisen worden gesteld. Deze toelatingseisen worden vooraf bekendgemaakt via de DLWO en via een georganiseerde minorenmarkt.

ARTIKEL 3.7 EVALUATIE OPLEIDING (HOORT BIJ ARTIKEL 3.11 OER DEEL A)

Het onderwijs van jouw opleiding wordt op de volgende wijze geëvalueerd: Het onderwijs wordt periodiek op kwalitatieve en kwantitatieve wijze geëvalueerd, waarbij zowel docenten als studenten een actieve rol hebben. De opleiding stemt de inhoud en de planning van deze evaluatiecyclus jaarlijks af met de opleidingscommissie en legt dit vast in de evaluatiekalender van de opleiding. De opleiding maakt gebruik van digitale evaluatie via het programma Evalytics. Daarnaast wordt er tot vier keer per jaar mondeling geëvalueerd in studentenpanels. Vertegenwoordigers van elke klas worden uitgenodigd hieraan deel te nemen. Alle evaluaties, en bijbehorende acties besloten door het managementteam, worden inzichtelijk gemaakt voor de curriculumcommissie en de opleidingscommissie.

HOOFDSTUK 4: EXAMENS EN GETUIGSCHRIFTEN

ARTIKEL 4.1 DE EXAMENS VAN DE OPLEIDING (HOORT BIJ ARTIKEL 4.1 OER DEEL A)

Niet van toepassing.

ARTIKEL 4.2 TOEKENNING GRADEN (HOORT BIJ ARTIKEL 4.2 OER DEEL A)

Het College van Bestuur kent je de graad "Bachelor of Science" toe als de examencommissie heeft vastgesteld dat je het examen van de opleiding met succes hebt afgerond.

ARTIKEL 4.3 PREDICAAT "CUM LAUDE" (HOORT BIJ ARTIKEL 4.5 OER DEEL A)

Als je aan de eisen voldoet zoals beschreven in artikel 4.5 van Deel A, kan de examencommissie beslissen om het predicaat "cum laude" aan het (propedeutisch) examen te verbinden.

HOOFDSTUK 5: TOETSEN, TENTAMENS EN BEOORDELING

ARTIKEL 5.1 FREQUENTIE VAN TOETSING, TOETSROOSTER, VERPLICHTING TOT INSCHRIJVING EN TOETSREGELS (HOORT BIJ ARTIKEL 5.2 OER DEEL A)

1. Een toets kan je in principe tweemaal per studiejaar afleggen.

De volgende regel is niet van toepassing op studenten met examenprogramma's D25 en D26 (opleidingsjaar 1) en met examenprogramma B26 (opleidingsjaar 2):

Heb je het examenprogramma D24 en ouder of het examenprogramma B25 en ouder dan mag je als het gaat om toetsen uit de opleidingsjaren 1 en 2 per individueel collegejaar één toetsgelegenheid benutten. Je kan voor maximaal vier onderwijseenheden per individueel collegejaar de tweede toetsgelegenheid benutten. Dit in verband met de geldende compensatieregeling (zie artikel 5.4 lid 4)

2. Het toetsrooster wordt na overleg met de examencommissie door de opleidingsmanager opgesteld. Dit rooster wordt uiterlijk 10 werkdagen voor de start van de desbetreffende toets bekendgemaakt op via het rooster of de DLWO.
3. De opleiding kan bepalen dat je je via Osiris moet inschrijven voor een toets/ tentamen. In de opleidingsinformatiegids/ onderwijscatalogus in Osiris is aangegeven voor welke toetsen een inschrijving verplicht is en via de DLWO wordt aangegeven wanneer je je voor de toets kan inschrijven. De inschrijving is definitief na ontvangst per e-mail van een bevestiging van inschrijving.
  - a. Wanneer je bent ingeschreven, geldt dit als een gebruikte toetsgelegenheid, ook al neem je niet deel aan de toets. Dit wordt geregistreerd als Niet Deelgenomen (ND) in Osiris.
  - b. Als je je niet voor een toets hebt ingeschreven, mag je niet deelnemen. Als je toch deelneemt dan wordt de toets niet beoordeeld.
  - c. In bijzondere gevallen kan de examencommissie beslissen om afwijkingen met betrekking tot het inschrijven voor een toets toe te staan. Daarvoor moet je dan een schriftelijk verzoek indienen bij de examencommissie. In je verzoek moet je aangeven wat de redenen voor je verzoek zijn.
4. Informatie over (gewijzigde) toetseisen kan je vinden op de DLWO.

ARTIKEL 5.2 VOLGORDE VAN TOETSEN EN ONDERWIJSEENHEDEN, DEELNAME AAN PRAKTISCHE OEFENING (HOORT BIJ ARTIKEL 5.5 OER DEEL A)

1. Voor de volgende toetsen en/of tentamens gelden specifieke regels over de volgorde waarin je toetsen en/of tentamens mag doen.
  - a. Als je examenprogramma D25 (studenten gestart met opleidingsjaar 1 in september 2025) of D26 (studenten gestart met opleidingsjaar 1 in september 2026) hebt kun je deelnemen aan het onderwijs van opleidingsjaar 2 als je tenminste 45 studiepunten (EC) uit de propedeutische fase hebt behaald.
  - b. Als je examenprogramma B26 hebt (studenten gestart met opleidingsjaar 2 in studiejaar 2026-2027) dan kan je in het opvolgende studiejaar 2027-2028 aan (een deel van) opleidingsjaar 3 en/of opleidingsjaar 4 deelnemen als je je propedeuse (60 studiepunten (EC)) en 45 studiepunten (EC) of meer van opleidingsjaar 2 hebt behaald (tezamen 105 studiepunten (EC of meer)).

Je mag dan alleen minoren en de onderwijseenheden Strategie en Ethiek in de Praktijk en Interdisciplinair Leren en Werken (ILW) volgen.

Je mag je pas aan het overige onderwijs van opleidingsjaar 3 en/of opleidingsjaar 4 deelnemen als je opleidingsjaar 2 geheel hebt behaald (tezamen 120 studiepunten (EC)). Zie bijlage IA voor een overzicht van de nieuwe hoofdfase van de opleiding.

De volgende onderdelen (c tot en met f) zijn niet van toepassing op studenten uit opleidingsjaar 1 met examenprogramma's D25 en D26 en studenten uit opleidingsjaar 2 met examenprogramma B26:

- c. Heb je examenprogramma D24 of ouder dan mag je deelnemen aan het onderwijs van opleidingsjaar 2 op het moment dat je 60 studiepunten (EC) van de propedeutische fase hebt behaald of hooguit één (1) module nog niet succesvol hebt afgerond.
- d. Heb je het examenprogramma B25 en ouder dan mag je aan (een deel van) het onderwijs van opleidingsjaar 3 deelnemen als je je propedeuse (60 studiepunten) en 50 studiepunten (EC) of meer van opleidingsjaar 2 (tezamen 110 studiepunten (EC) of meer) hebt behaald.
Je moet dan wel het gehele onderwijsprogramma van opleidingsjaar 2 gevolgd hebben (4 periodes, blok E tm H) of in ieder geval de mogelijkheid daartoe gehad hebben.

Je mag dan alleen minoren en het Connectprogramma CE3-CO-24 volgen. Aan het overige onderwijs van opleidingsjaar 3 (te weten bedrijfsstage CE3BS-20) mag je pas deelnemen als je opleidingsjaar 2 geheel hebt behaald (tezamen 120 studiepunten (EC)).

- e. Heb je het examenprogramma B25 en ouder dan mag je pas aan het onderwijs van opleidingsjaar 4 deelnemen (te weten De Commercieel Professional) als je de opleidingsjaren 1 en 2, de stage van opleidingsjaar 3 (CE3BS-20), Connect van opleidingsjaar 3 (CE3-CO-24) en minimaal 1 minor van 15EC hebt behaald (tezamen 165 studiepunten (EC)).
  - f. Heb je het examenprogramma B25 en ouder dan mag je pas aan het tentamen van de onderwijseenheid CE4AF-25, te weten de afstudeeropdracht, deelnemen als je de onderwijseenheden Academic Orientation 1 (CE4.1AO-19) en Strategic Review (CE4.1SR-25) uit opleidingsjaar 4 hebt behaald.
2. Niet van toepassing.

ARTIKEL 5.3 VRIJSTELLING VAN HET AFLEGGEN VAN TOETSEN EN TENTAMENS (HOORT BIJ ARTIKEL 5.6 OER DEEL A)

1. Niet van toepassing.
2. Niet van toepassing.
3. Als je van mening bent dat je recht hebt op een vrijstelling van het afleggen van een toets of tentamen behorende bij een onderwijseenheid, moet je daartoe schriftelijk een gemotiveerd verzoek bij de examencommissie indienen. Dat moet je doen uiterlijk binnen vijf werkdagen na aanvang van het blok waarin de onderwijseenheid gegeven wordt. Het is jouw verantwoordelijkheid om dit verzoek tot vrijstelling tijdig in te dienen. Je motiveert je verzoek met de uitslag van vergelijkbare toetsen of tentamens die je elders in het hoger onderwijs met goed gevolg hebt afgelegd, dan wel met bewijzen van elders verworven competenties (EVC) opgedaan binnen of buiten het hoger onderwijs. Als je een EVC-procedure hebt doorlopen, sluit je bij het verzoek de EVC-rapportage bij.

De examencommissie kan, namens het College van Bestuur, vrijstelling verlenen van het propedeutische examen op grond van het bezit van een aan het propedeutisch getuigschrift van de opleiding, ten minste gelijkwaardig, Nederlands of buitenlands getuigschrift.

4. Niet van toepassing.

ARTIKEL 5.4 BEOORDELING VAN TOETSEN, TOEKENNING VAN STUDIEPUNTEN (EC) (HOORT BIJ ARTIKEL 5.7 OER DEEL A)

1. Informatie over hoe een toets wordt beoordeeld en wat de vastgestelde criteria zijn voor de beoordeling, vind je op de DLWO, de onderwijscatalogus in Osiris en Gradework.
2. Als een toets niet wordt beoordeeld, krijg je de toets de kwalificatie ND, NB of NG, "niet voldaan" of "onvoldoende". Deze kwalificatie wordt gegeven in de volgende situaties:
  - a. ND (Niet Deelgenomen): als je niet hebt deelgenomen aan de toets;

- b. NB (Niet Beoordeelbaar): In die gevallen dat jouw toets niet beoordeelbaar is, bijvoorbeeld omdat je niet aan voorwaardelijke criteria hebt voldaan;
- c. NG (Niet Geldig): als sanctie wanneer de examencommissie een onregelmatigheid, fraude of plagiaat bij jouw toets heeft vastgesteld.

De volgende leden (3 tot en met 6) zijn niet van toepassing op studenten uit opleidingsjaar 1 met examenprogramma's D25 en D26 en studenten uit opleidingsjaar 2 met examenprogramma B26:

3. Als een tentamen bestaat uit meerdere toetsen, staat in de EC-tabel beschreven hoe het eindcijfer van het tentamen wordt berekend.
4. Heb je een examenprogramma D24 of ouder of examenprogramma B25 of ouder, dan kent de opleiding compensatieregelingen tijdens het propedeutische jaar (opleidingsjaar 1) en opleidingsjaar 2. Een compensatieregeling houdt in dat je binnen bepaalde voorwaarden onvoldoende toetsresultaten binnen een onderwijseenheid kunt compenseren met andere voldoende toetsresultaten binnen diezelfde onderwijseenheid. Deze compensatieregeling is van toepassing binnen de volgende examenonderdelen in opleidingsjaar 1: CE1PRI en CE1AL en FABRVH Faculteitsbrede vaardigheden en in opleidingsjaar 2: Projecten, te weten Start Up Company, respectievelijk business development, brand development en business operations (CE2-ESC1-19, CE2-FSC2-19 en CE2-GSC3-19) en binnen het examenonderdeel Engels, te weten Writing Power 1 en 2 (CE2-EEN1 en CE2-FEN2-24) en International Communication (CE2-GEN3-24)
  - a. Binnen elk van deze examenonderdelen kan één onvoldoende gecompenseerd worden. Aan de volgende voorwaarden dient te zijn voldaan:
    - i. het cijfer voor het vak binnen het betreffende examenonderdeel dat met een onvoldoende is afgesloten is minimaal een 4,5;
    - ii. de overige onderwijseenheden binnen het betreffende examenonderdeel zijn met een voldoende beoordeling afgesloten. Als er meer dan één onderwijseenheid binnen een examenonderdeel is afgesloten met een onvoldoende beoordeling, is compensatie geen mogelijkheid;
    - iii. Het rekenkundig gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden binnen het examenonderdeel dient minimaal een 5,5 te zijn.
  - b. Als aan voornoemde voorwaarden is voldaan worden ook de studiepunten (EC) voor de onderwijseenheid die met een onvoldoende is afgesloten toegekend.
  - c. Heb je examenprogramma B25 en ouder dan is er geen compensatieregeling voor de faculteitsbrede module van opleidingsjaar 2, te weten Kritische Blik (MBKB1A en MBKB1B)
  - d. Heb je examenprogramma B25 en ouder dan is er geen compensatieregeling in opleidingsjaren 3 en 4.
5. Niet van toepassing
6. Niet van toepassing.

ARTIKEL 5.5 GELDIGHEIDSDUUR VAN BEOORDELINGEN (HOORT BIJ ARTIKEL 5.8 OER DEEL A)

1. Als je een tentamen/toets succesvol hebt afgerond of vrijstellingen hebt gekregen, blijven deze onbepaald geldig. Deze kunnen hun geldigheid verliezen als de kennis, kunde of inzicht aantoonbaar verouderd zijn. De opleiding publiceert jaarlijks op de DLWO welke tentamenresultaten vanaf het volgende studiejaar verouderd zijn en daarom vanaf dat moment niet meer geldig zijn.
2. Voor toetsen die samen onderdeel uitmaken van één tentamen, waarbij je één of meerdere toetsen hebt behaald, maar voor het gehele tentamen een onvoldoende hebt gehaald, geldt een andere geldigheidsduur:
  - Als de cursuscode van een onderwijseenheid wordt gewijzigd in een nieuwe cursuscode, worden bijbehorende toets(en) van deze module nog één studiejaar na ingang van de wijziging aangeboden.
  - Als het tentamen niet behaald is, vervallen de resultaten van de toets(en) na dat studiejaar.

- De opleiding publiceert de cursuscodes die worden gewijzigd in een nieuwe cursuscode aan het begin van studiejaar 2026-2027 in de DLWO
- Als de hierboven genoemde geldigheidsduur is verstreken, is het toetsresultaat niet meer geldig. Dat betekent dat je de toets opnieuw moet afleggen.

ARTIKEL 5.6 REGISTRATIE EN BEKENDMAKING VAN GEKREGEN BEOORDELINGEN EN BEHAALDE STUDIEPUNTEN (EC) (HOORT BIJ ARTIKEL 5.9 OER DEEL A)

1. In bijzondere gevallen kan de examencommissie beslissen om de termijn waarbinnen een toets beoordeeld moet worden te verlengen. Als dit gebeurt, krijg je als student of extraneus hierover bericht van of namens de examencommissie via de DLWO
2. Niet van toepassing

ARTIKEL 5.7 INZAGERECHT EN BEWARING (HOORT BIJ ARTIKEL 5.10 OER DEEL A)

1. De manier waarop je inzage krijgt in het beoordeelde werk wordt gepubliceerd via de normale kanalen van de opleiding, zoals de DLWO of het rooster. Dit wordt uiterlijk bekendgemaakt op het moment dat de beoordelingen worden gepubliceerd. Als er geen inzage door de examinerator is vastgesteld, dan verzoek je binnen 10 werkdagen na bekendmaking van de beoordeling de examinerator(en) om inzage. In overleg wordt dan het moment en de plaats van inzage vastgesteld.
2. Als de inzage op een moment is ingepland dat je aanwezig moet zijn op je stage, of een onderwijsactiviteit met aanwezigheidsplicht hebt, kan je op basis van artikel 5.10 van de OER Deel A een verzoek indienen voor een ander moment van inzage. Dit verzoek moet worden ingediend bij de examinerator.

HOOFDSTUK 6: STUDIELOOPBAANBEGELEIDING EN (BINDEND) STUDIEADVIES

ARTIKEL 6.1 STUDIELOOPBAANBEGELEIDING (HOORT BIJ ARTIKEL 6.1 OER DEEL A)

1. Je hebt recht op studieloopbaanbegeleiding. Hoe de studieloopbaanbegeleiding binnen jouw opleiding is geregeld, kun je vinden op de DLWO en/of de onderwijscatalogus in Osiris.
2. Niet van toepassing.

ARTIKEL 6.2 STUDIEADVIES BIJ DEELTIJDSE VARIANT OPLEIDING (HOORT BIJ ARTIKEL 6.2 OER DEEL A)

Niet van toepassing.

ARTIKEL 6.3 (BINDEND) STUDIEADVIES (HOORT BIJ ARTIKEL 6.2 EN 6.3 OER DEEL A)

1. Aan het einde van het eerste jaar van je inschrijving voor de propedeutische fase van de opleiding ontvang je van de opleiding een niet-bindend studieadvies.
2. Een niet-bindend studieadvies wordt uitgebracht door de studiecoach/ConnectCoach in naam van de opleidingsmanager.
3. Niet van toepassing

ARTIKEL 6.4 VOORWAARDEN BINDEND STUDIEADVIES (HOORT BIJ ARTIKEL 6.4 OER DEEL A)

1. Niet van toepassing.
2. Niet van toepassing.

ARTIKEL 6.5 DOORSTROOM VAN PROPEDEUTISCHE FASE NAAR POSTPROPEDEUTISCHE FASE (HOORT BIJ ARTIKEL 6.5 OER DEEL A)

1. Om door te mogen stromen naar de postpropedeutische fase (opleidingsjaar 2) van je opleiding moet je aan één van de onderstaande eisen voldoen.
  - a. je hebt het propedeutisch examen van de opleiding gehaald; of
  - b. Niet van toepassing
  - c.
    - i. Examenprogramma D24 of ouder: je hebt hooguit nog één (1) onderwijseenheid van de propedeutische fase niet succesvol afgerond.
    - ii. Examenprogramma D25 of D26: je hebt 45 studiepunten (EC) of meer van de propedeutische fase gehaald.
2. Als je op het moment dat het studieadvies (artikel 6.2 Deel A) wordt uitgebracht niet aan bovengenoemde eisen hebt voldaan dan volg je alleen onderwijs van de propedeutische fase van de opleiding (mits aangeboden). Als je bij de start van periode 3 60 studiepunten (examenprogramma D24 of ouder) of 45 studiepunten of meer (examenprogramma D25 of D26) hebt behaald kun je instromen in de postpropedeutische fase (opleidingsjaar 2).

ARTIKEL 6.6 VERWIJZING IN DE POSTPROPEDEUTISCHE FASE (HOORT BIJ ARTIKEL 6.6 OER DEEL A)

1. Niet van toepassing

HOOFDSTUK 7: EXAMENCOMMISSIE

ARTIKEL 7 SAMENSTELLING, VERZOEKEN AAN EN BESLISSINGEN VAN EXAMENCOMMISSIE EN EXAMINATOR (HOORT BIJ ARTIKEL 7.3 OER DEEL A)

1. De leden van de examencommissie kun je vinden op de DLWO
2. Een verzoek aan de examencommissie kan je uitsluitend op de volgende manier indienen: digitaal op de manier zoals beschreven op de SharePointpagina van de examencommissie: <https://hogeschoolleiden.sharepoint.com/sites/PI/collegevanbestuur/Paginas/Examencommissie.aspx>
3. Meer informatie over de examencommissie vind je op de DLWO

HOOFDSTUK 8: AFSLUITENDE BEPALINGEN

ARTIKEL 8.1 BEKENDMAKING VAN DE REGELING (HOORT BIJ ARTIKEL 9.2 OER DEEL A)

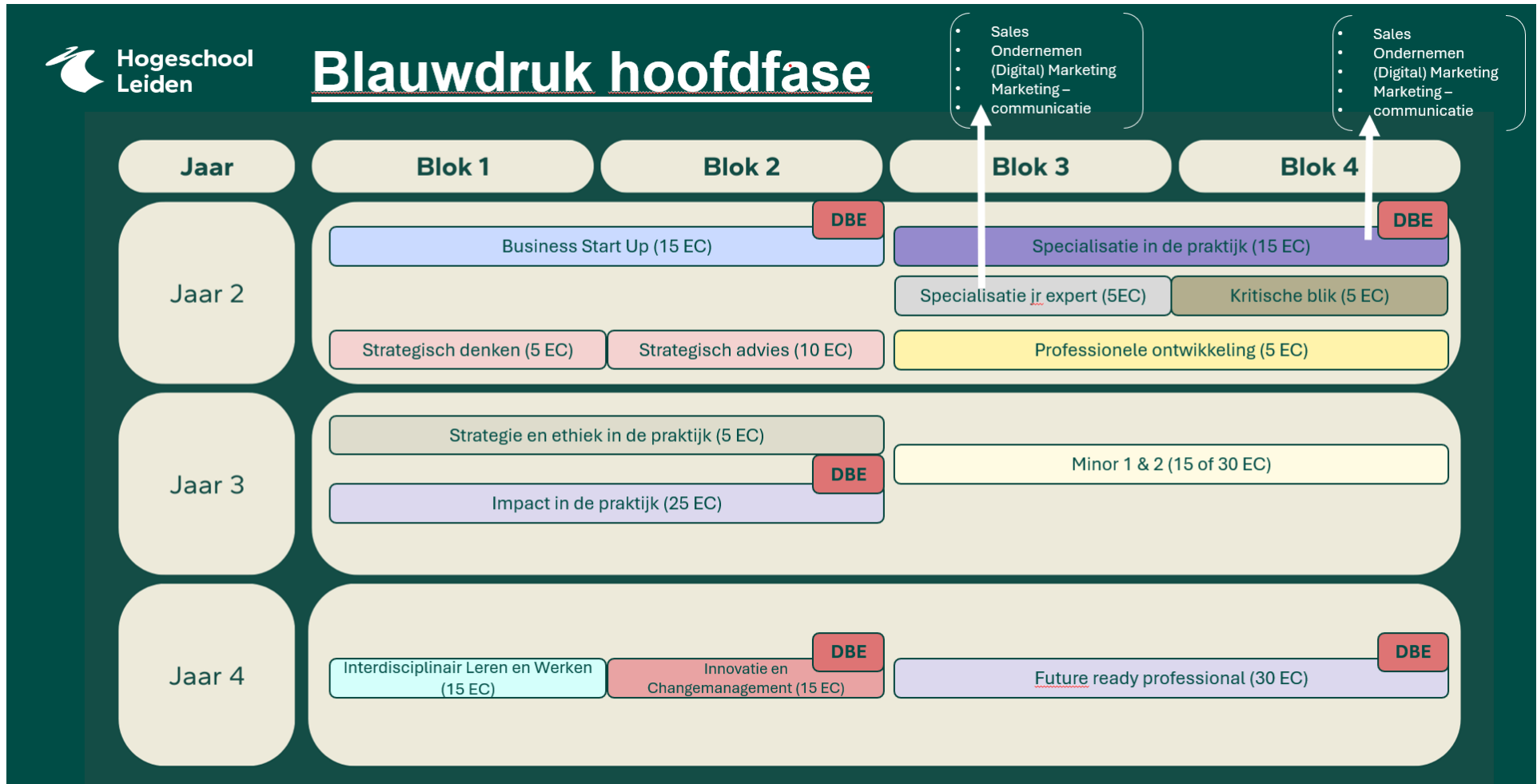
Deze onderwijs- en examenregeling staat op de website van de hogeschool (<https://www.hsleiden.nl/over-ons/organisatie/onderwijs-en-examenregeling>).

ARTIKEL 8.2 CITEERTITEL, INWERKINGTREDING (HOORT BIJ ARTIKEL 9.3 OER DEEL A)

We noemen deze regeling het opleidings specifiek deel (Deel B) van de Onderwijs- en examenregeling 2026-2027 van de bacheloropleiding Commerciële Economie van Hogeschool Leiden. Deze regeling gaat in per 1 september 2026.

BIJLAGE IA: BLAUWDRIK VERNIEUWDE HOOFDFASE VAN DE OPLEIDING

Start september 2026. Deze blauwdruk is de gefaciliteerde route (in opleidingsjaar 3 en/of opleidingsjaar 4 worden sommige onderwijsenheden meerdere keren per jaar aangeboden, waaronder minoren). Er zijn dus meerdere routes mogelijk.

BIJLAGE IB: COMPETENTIES/LEEROPBRENGSTEN VAN DE OPLEIDING

De kernbelofte van de CE'er is geformuleerd in vier leeropbrengsten, inclusief de generieke-, de commerciële- en de verander-skills. Deze is vastgelegd in het Landelijk Opleidingsprofiel Commerciële Economie (LOP-CE, Croho-nummer 34402)

1. Koers bepalen
2. Waarde creëren
3. Business Development
4. Realiseren

Het hart van het profiel is 'markt en maatschappij'. Daarom heen zijn de vier leeropbrengsten gepositioneerd en als flexibele 'draaischijf' de generieke-, commerciële- en verander-skills.

Met een brede blik is de CE'er expert in het optimaliseren van meervoudige waardecreatie voor organisaties. Als change-agent verbindt de CE'er sectoren en stimuleert de eigen- en andere sectoren om zowel vanuit commercieel alsook vanuit maatschappelijk perspectief te kijken.

De CE'er verruimt de blik van bedrijven door nieuwe kansen en mogelijkheden te signaleren en deze te vertalen naar een commerciële koers, rekening houdend met de impact op klimaat, milieu, gezondheid en maatschappij. De CE'er brengt verschillende perspectieven samen en ziet van daaruit kansen. De commercieel professional bepaalt in afstemming/samenwerking met relevante stakeholders (op basis van inzichten en ander relevant onderzoek) in welke richting de mogelijke oplossing(en) voor de onderliggende uitdaging gezocht moet(en) worden.

De CE'er komt door middel van co-creatie tot verschillende oplossingsrichtingen en test deze bij de (eind)gebruiker om zo tot goede keuzes te komen. De gekozen oplossing wordt nader uitgewerkt tot een businessplan of -model, waarbij de relevante aspecten in acht worden 19 genomen, waaronder de economische en maatschappelijke impact. Bij draagvlak voor het businessplan of -model kan de CE'er leidinggeven aan- en zorgdragen voor de realisatie.

Zowel in het ontwikkel- als uitvoeringsproces toont de CE'er visie, lef, creativiteit, verantwoordelijkheid, sensitiviteit en doorzettingsvermogen om samen met de verschillende partijen tot de gewenste duurzame commerciële (deel)resultaten te komen. De effectiviteit hiervan is sterk afhankelijk van de communicatieve vaardigheden van de CE'er.

Meer informatie is te vinden via: [LOP Commerciële Economie 2024 - 2028.pdf](#)

BIJLAGE IIA: ONDERWIJSPROGRAMMA PROPEDEUTISCHE FASE

Inleiding

In deze bijlage vind je een overzicht van het onderwijsprogramma van de propedeutische fase. Als er regels zijn over de volgorde waarin je toetsen en/of tentamens moet maken, kun je die vinden in artikel 5.2 Deel B van deze regeling.

In de onderwijscatalogus in Osiris en op de DLWO kan je alle details vinden over hoe de onderwijseenheden worden gegeven, zoals de contacturen van het onderwijs (hoorcolleges, werkcolleges, praktijk, vragenuren), hoe vaak er contacturen zijn, de begeleiding, de voorgeschreven literatuur, de door jou te halen leerdoelen en competenties, de eisen die gelden bij toetsen, toets- en beoordelingscriteria, de contactpersonen, etc.

OPLEIDINGSJAAR 1

Examenprogramma 30101D-26
Naam Commerciële Economie voltijd propedeuse cohort 2026
EC (min) 60,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijseenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Jaar 1	30101-J1APS-01	Project Sales	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Project Sales	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 3;	1
	30101-J1AALS-01	Active learning Sales	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Active learning Sales	Schriftelijk	5,5	PER 1; PER 2; PER 3;	1
	30101-J1ASV-01	Sales Vaardigheden	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Sales Vaardigheden	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 3;	1
	30101-J1BPM-01	Project Marketing	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Project Marketing	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 3;	1
	30101-J1BALM-01	Active learning Marketing	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Active learning Marketing	Schriftelijk	5,5	PER 1; PER 2; PER 3;	1
	30101-J1BRF-01	Research Fundamentals	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Research Fundamentals	Schriftelijk	5,5	PER 1; PER 2; PER 3;	1
	30101-J1CPMC-01	Project Marcom	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Project Marcom	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 3; PER 4;	1
	30101-J1CALMC-01	Active learning Marcom	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Active learning Marcom	Schriftelijk	5,5	PER 1; PER 3; PER 4;	1
	30101-J1COFB-01	Ondernemen - Financieel businessplan	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Ondernemen - Financieel businessplan	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 3; PER 4;	1
	30101-J1DPO-01	Project Ondernemen	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Project Ondernemen	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 4; PER 5;	1
	30101-J1DALO-01	Active learning Ondernemen	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Active learning Ondernemen	Schriftelijk	5,5	PER 2; PER 4; PER 5;	1
	30101-J1DPV-01	Professionele Vaardigheden	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Professionele Vaardigheden	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 4; PER 5;	1

BIJLAGE IIB: ONDERWIJSPROGRAMMA POSTPROPEDEUTISCHE FASE

Inleiding

In deze bijlage vind je een overzicht van het onderwijsprogramma van de postpropedeutische fase / hoofdfase (opleidingsjaren 2,3,4). Als er regels zijn over de volgorde waarin je toetsen en/of tentamens moet maken, kun je die vinden in artikel 5.3 Deel B van deze regeling.

In de onderwijscatalogus in Osiris en op de DLWO kan je alle details vinden over hoe de onderwijseenheden worden gegeven, zoals de contacturen van het onderwijs (hoorcolleges, werkcolleges, praktijk, vragenuren), hoe vaak er contacturen zijn, de begeleiding, de voorgeschreven literatuur, de door jou te halen leerdoelen en competenties, de eisen die gelden bij toetsen, toets- en beoordelingscriteria, de contactpersonen, etc.

Postpropedeutische fase

OPLEIDINGSJAAR 2

Examenprogramma 30101B-26
Naam Commerciële Economie voltijd hoofdfase cohort 2025
EC (min) 180,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijseenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Jaar 2	30101-J2BSU-01	Business StartUp	5,5	15	Nederlands	TOETS-01	Business StartUp	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 3;	1
	30101-J2SD-01	Strategisch denken	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Strategisch denken	Schriftelijk	5,5	PER 1; PER 2;	1
	30101-J2SA-01	Strategisch advies	5,5	10	Nederlands	TOETS-01	Strategisch advies	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 3;	1
	30101-J2SIP-01	Specialisatie in de praktijk	5,5	15	Nederlands	TOETS-01	Specialisatie in de praktijk	Op andere wijze	5,5	PER 4; PER 5;	1
	30101-J2SJRE-01	Specialisatie JR expert	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Specialisatie JR expert	Op andere wijze	5,5	PER 3; PER 4;	1
	30000-ILWKB-01	Kritische Blik	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Assessment Kritische Blik	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 4; PER 5;	1
	30101-J2PO-01	Professionele ontwikkeling	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Professionele ontwikkeling	Op andere wijze	5,5	PER 4; PER 5;	1

OPLEIDINGSJAAR 2 (uitlopend, examenprogramma B25 en ouder)

Examenprogramma 30101B-25
Naam Commerciële Economie voltijd hoofdfase cohort 2024
EC (min) 180,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijsseenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Algemeen onderwijs jaar	CE2-EVL1-24	Business Development verdieping	5.5	6	Nederlands	TOETS-01	Purpose driven research	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
						TOETS-02	Purpose driven organizations	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
						TOETS-03	Marketing 2	Schriftelijk	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	50
	CE2-FVL2-20	Brand Development verdieping	5.5	6	Nederlands	TOETS-01	Customer Journey mapping	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
						TOETS-02	Branding & Contentmarketing	Schriftelijk	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	30
						TOETS-03	Meetplan Website (usability)	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	20
						TOETS-04	Finance 2	Schriftelijk	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
	CE2-GVL3-19	Business Operations verdieping	5.5	6	Nederlands	TOETS-01	Sales- en Accountmanagement	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
						TOETS-02	Market research 2	Schriftelijk	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
						TOETS-03	Digital Marketing	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
						TOETS-04	Finance 3	Schriftelijk	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
	CE2-HBS-19	Bedrijfsstage	5.5	12.5	Nederlands	TOETS-01	Stageopdracht	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	70
TOETS-02						Stage-presentatie	Mondeling	5,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	30	
CE2-CO1-24	Connect 1 Personal Branding	5.5	1	Nederlands	TOETS-01	Connect 1 Personal Branding	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	1	
CE2-CO2-24	Connect 2 Reflection on Vision Board	5.5	1	Nederlands	TOETS-01	Connect 2 Reflectie op Vision Board	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	1	
MBKB1A	Kritische Blik 1A	5.5	2	Nederlands	TOETS-01	Verslag	Schriftelijk	5,5	PER 1; PER 2;	1	
MBKB1B	Kritische Blik 1B	5.5	3	Nederlands	TOETS-01	Beroepsproduct	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2;	1	

Compensatie 2.1	CE2-ESC1-19	StartUp Company: Business Development	4.5	6	Nederlands	TOETS-01	Business Concept	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	60
						TOETS-02	Individual Performance	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	20
						TOETS-03	Teamwork	Mondeling	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	20
	CE2-FSC2-19	StartUp Company: Brand Development	4.5	6	Nederlands	TOETS-01	Go to marketplan	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	30
						TOETS-02	Brandbook & contentplan(ning)	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	40
						TOETS-03	Finance 2 financieel plan	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	30
	CE2-GSC3-19	StartUp Company: Business Operations	4.5	6	Nederlands	TOETS-01	Business Operations	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	50
						TOETS-02	Finance 3 jaarrekening	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
						TOETS-03	Market Research 2 - rapportage	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	25
Compensatie 2.2	CE2-EEN1	Writing Power 1	4.5	1.5	Nederlands	TOETS-1	Writing Power 1	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	1
	CE2-FEN2-24	Writing Power 2	4.5	1.5	Nederlands	TOETS-01	Writing Power 2	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	1
	CE2-GEN3-24	International Communication	4.5	1.5	Nederlands	TOETS-01	International Communication	Op andere wijze	4,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	1

OPLEIDINGSJAAR 3

Examenprogramma 30101B-25
Naam Commerciële Economie voltijd hoofdfase cohort 2024
EC (min) 180,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijseenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Jaar 3	CE3-CO-24	Connect eindassessment	5,5	1	Nederlands	TOETS-1	Assessment	Mondeling	5,5	JAAR	1
	CE3BS-20	Bedrijfsstage	5,5	29	Nederlands	TOETS-01	Stageportfolio	Op andere wijze	4,5	JAAR	80
						TOETS-02	Stageopdracht	Op andere wijze	4,5	JAAR	20

OPLEIDINGJAAR 4

Examenprogramma CEVT-B24
 Naam Commerciële Economie hoofdfase cohort 2023
 EC (min) 180,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijs eenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Jaar 4	CE4.1AO-19	Academic Orientation 1	5,5	5	Nederlands	TOETS-1	Portfolio	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	1
	CE4.1SR-25	Strategic review	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Beroepsproduct	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	7
						TOETS-02	Verdediging	Mondeling	5,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	3
	CE4.2AO-19	Academic Orientation 2	5,5	5	Nederlands	TOETS-1	Portfolio	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 3; PER 4; PER 5;	1
	CE4.2OD-25	Operational Design	5,5	5	Nederlands	TOETS-01	Beroepsproduct	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 3; PER 4; PER 5;	7
						TOETS-02	Verdediging	Mondeling	5,5	PER 2; PER 3; PER 4; PER 5;	3
	CE4.1PS1	Professional Skills 1	5,5	4	Nederlands	TOETS-01	Portfolio professional skills 1	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 3; PER 4;	1
	CE4.2PS2	Professional Skills 2	5,5	4	Nederlands	TOETS-01	Portfolio professional skills 2	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 3; PER 4; PER 5;	1
	CE4AF-25	Afstudeeropdracht	5,5	30	Nederlands	TOETS-01	Schriftelijke rapportage	Op andere wijze	5,5	JAAR	7
						TOETS-02	Verdediging	Mondeling	5,5	JAAR	3
	CE4-CO-24	Connect	5,5	2	Nederlands	TOETS-01	Connect - Personal Branding Canvas	Op andere wijze	5,5	JAAR	1
						TOETS-02	Connect - Pecha Kucha	Op andere wijze	5,5	JAAR	1

BIJLAGE III: AANBOD OPLEIDINGSMINOREN

In deze bijlage staat voor welke minoren de opleiding aanbiedt. Meer informatie over deze minoren vind je in de Onderwijscatalogus in Osiris, de DLWO en op mijn.hsleiden.nl (<https://hogeschoolleiden.sharepoint.com/sites/portaal-opleiding-minoren>).

Meer informatie over te volgen minoren buiten Hogeschool Leiden vind je op <http://www.kiesopmaat.nl>

Examenprogramma 30101MICCB-26
Naam Contentmarketing en community building
EC (min) 15,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijsseenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Minorvakken	KMBCCB	Contentmarketing en community building	5,5	15	Nederlands	TOETS-1	Contentmarketing - beroepsproduct	Op andere wijze	5,5	JAAR	1
						TOETS-2	Contentmarketing - project	Op andere wijze	5,5	JAAR	1

Examenprogramma 30101MICEM-26
Naam Customer Experience Marketing
EC (min) 15,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijsseenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Minorvakken	KMBCEM	Customer Experience Marketing	5,5	15	Nederlands	TOETS-1	Theory of people - opdracht	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 4;	1
						TOETS-2	Practice of Journey - beroepsproduct	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 2; PER 4;	1

Examenprogramma 30101MIMERKE-26
Naam Merkenmanagement
EC (min) 15,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijsseenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Minorvakken	KMB12-11	Minor Merkenmanagement	5,5	15	Nederlands	TOETS-1	Individueel portfolio merkenmanagement	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 3; PER 4;	1
						TOETS-2	Merkenmanagement project	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 3; PER 4;	1
						TOETS-3	Psychologie van het merk	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 3; PER 4;	1

Examenprogramma 30101MIINTE1-26
Naam International Business I
EC (min) 15,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijsseenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Minorvakken	KMB11A-23	International Business 1	5,5	15	Engels	TOETS-01	Global marketing I group report *	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 3;	1
						TOETS-02	Global marketing I individual exam *	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 3;	1
						TOETS-03	International cultural studies **	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 3;	1
						TOETS-04	Internat. human resource management I **	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 3;	1
						TOETS-05	Sustainable value chain I **	Op andere wijze	5,5	PER 1; PER 3;	1

* Deze module is verplicht

**Dit is een keuze module.

In totaal dien je minimaal 15EC te behalen waardoor de minor op VOLDAAN komt te staan

Examenprogramma 30101MIINTE2-26
Naam International Business II
EC (min) 15,0

Naam examenonderdeel	Code OE	Naam onderwijsseenheid (OE)	Minimum cijfer (OE)	EC OE	Voertaal	Toetscode	Omschrijving toets	Toetswijze	Minimum cijfer toets	Toetsing in periode	Weging
Minorvakken	KMB11B-23	International Business 2	5,5	15	Engels	TOETS-01	Global marketing II group report *	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 4;	1
						TOETS-02	Global marketing II individual exam *	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 4;	1
						TOETS-03	English business writing **	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 4;	1
						TOETS-04	Internat. human resource management II **	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 4;	1
						TOETS-05	Sustainable value chain II **	Op andere wijze	5,5	PER 2; PER 4;	1

* Deze module is verplicht

**Dit is een keuze module.

In totaal dien je minimaal 15EC te behalen waardoor de minor op VOLDAAN komt te staan

